

**VIEŠOJI ĮSTAIGA
NACIONALINIS KRAUJO CENTRAS**

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS
NACIONALINIO KRAUJO CENTRO
2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

2020 metai

TURINYS

I skyrius	Bendrosios nuostatos	3
II skyrius	Struktūra ir personalas.....	5
III skyrius	Donorų telkimas.....	7
IV skyrius	Donorų atranka ir kraujo paėmimas.....	8
V skyrius	Kraujo laboratorinis ištyrimas	13
VI skyrius	Kraujo ir kraujo komponentų ruošimas, nurašymas, išdavimas	15
VII skyrius	Farmacinė veikla.....	19
VIII skyrius	Kokybės kontrolė.....	19
IX skyrius	Audita ir išoriniai tikrinimai	24
X skyrius	Korupcijos prevencija	25
XI skyrius	Viešieji pirkimai	25
XII skyrius	Finansinė veikla.....	26
XIII skyrius	VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui nustatytų 2019 metų veiklos siektinų užduočių įvykdymo ataskaita	28
XIV skyrius	Išvados.....	31
XV skyrius	VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2020 metų planuojamos veiklos užduotys	31

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Viešoji įstaiga Nacionalinis kraujo centras yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos iš valstybės turto įsteigta viešoji asmens sveikatos priežiūros ne pelno įstaiga, teikianti asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir paslaugas, reikalingas asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui užtikrinti (aprūpina asmens sveikatos priežiūras įstaigas konservuotu krauju, jo komponentais bei kraujo preparatais).

Pagrindinis įstaigos veiklos tikslas – gerinti Lietuvos gyventojų sveikatą, mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą aprūpinant sveikatos priežiūros įstaigas krauju, jo kraujo komponentais ir vaistiniais preparatais, diegti Europos Sąjungos kokybės, saugumo ir veiksmingumo reikalavimus, skatinti neatlygintą kraujo donorystę.

Pagrindinės įstaigos veiklos sritys ir rūšys:

- **kraujo donorystės veikla** (kraujo perpylimo įstaigų ir kraujo bankų veikla), apimanti neatlygintinos kraujo donorystės skatinimą, donorų telkimą ir jų medicininę atranką, donorų kraujo ir jo sudedamųjų dalių surinkimą ir perdirbimą į kraujo komponentus bei jais aprūpinimą Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros įstaigas pagal pasirašytas sutartis;

- **medicinos laboratorijų veikla**, apimanti privalomųjų tyrimų kraujo ir kraujo sudedamųjų dalių donorams atlikimą, mokamų laboratorinių tyrimų paslaugų Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, gyventojams bei kitiems užsakovams teikimą.

Kitos įstaigos veiklos sritys – pagal VšĮ Nacionalinio kraujo centro įstatus.

VšĮ Nacionalinio kraujo centro misija - nuolat ir laiku aprūpinti Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientus saugiu, aukštos kokybės krauju, jo komponentais ir preparatais.

VšĮ Nacionalinio kraujo centro vizija - būti nuolat atsinaujinančiu kraujo centru, atitinkančiu Europos Sąjungos reikalavimus kraujo centrams ir jų veiklai, ruošiančiu saugų kraują, jo komponentus ir preparatus iš neatlygintinų kraujo donorų kraujo bei atitinkančius Europos Sąjungos kokybės standartus.

VšĮ Nacionalinio kraujo centro vadovybė įsipareigoja:

- užtikrinti VšĮ Nacionalinio kraujo centro vykdomos veiklos produktų ir paslaugų klientams teikimą pagal jų poreikius bei galiojančių teisės aktų ir normatyvinių dokumentų reikalavimus;

- užtikrinti teikiamų paslaugų prieinamumą ir priimtinumą visoms Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigoms bei visiems į kraujo centrą besikreipiantiems asmenims;

- naudoti tik tokias technologijas ir darbo priemones, kurios nustatyta tvarka aprobuotos ir leistos naudoti Lietuvoje;

- įtvirtinti griežtus kokybės ir saugos standartus, kad būtų užtikrintas surinkto žmogaus kraujo ir jo komponentų atitikimas reikalavimams;

- užtikrinti asmenų, besikreipiančių į kraujo centrą ar kraujo centro filialus, donorų, recipientų, gydymo įstaigų, klientų saugumą bei galimybę reikšti savo pageidavimus, skundus ir teisėtus reikalavimus;

- užtikrinti su klientu ir donoru susijusių duomenų konfidencialumą;

- įgyti kuo didesnę VšĮ Nacionalinio kraujo centro teikiamų paslaugų vartotojų pasitikėjimą;

- užtikrinti kraujo centro darbuotojams saugias darbo sąlygas;

- sudaryti sąlygas kraujo centro darbuotojams kelti savo kvalifikaciją;

- palaikyti kokybės vadybos sistemą, užtikrinančią kraujo donorystės įstaigų kokybės sistemos standartų ir specifikacijų įgyvendinimą, taikant kokybės planavimą, jos kontrolę, užtikrinimą ir tobulinimą pačioje kokybės sistemoje, geros praktikos ir geros gamybos praktikos principus;

- į kokybės vadybos sistemos gerinimą, palaikymą bei reikiamų dokumentų ruošimą įtraukti kuo daugiau kraujo centro darbuotojų, tam skirti reikiamus išteklius;

- dirbti kokybiškai ir pilnai atsakyti už savo darbo rezultatus;

- skatinti ir propaguoti neatlygintą kraujo donorystę, didinti donorų visuomenės pripažinimą.

VšĮ Nacionalinio kraujo centro adresas: Žolyno g. 34, LT 10210 Vilnius, tel. (8-5) 239 2444, įstaigos kodas 126413338, įstaigos internetinės svetainės adresas: www.kraujodonoryste.lt.

Viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro savininkas ir vienintelis dalininkas – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, kuri įgyvendina įstaigos dalininko teises ir pareigas.

Įstaiga yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo.

Viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro filialai įsteigti Klaipėdoje ir Panevėžyje:

- VŠĮ Nacionalinio kraujo centro Klaipėdos filialo adresas: Naikupės g. 28, LT 93194, Klaipėda, tel. (8~46) 36 5305, faksas: (8~46) 36 5181, įstaigos kodas 300131586.

- VŠĮ Nacionalinio kraujo centro Panevėžio filialo adresas: Nemuno g. 75, LT 37355, Panevėžys, tel./faksas (8~45) 43 0813, įstaigos kodas 300131636.

Filialai nėra juridiniai asmenys – VŠĮ Nacionalinis kraujo centras atsako pagal filialų prievoles ir filialai atsako pagal VŠĮ Nacionalinio kraujo centro prievoles.

Viešoji įstaiga Nacionalinis kraujo centras (toliau – VŠĮ NKC) turi licencijas bei pažymėjimus, reikalingas kraujo centro įstatuose bei filialų nuostatuose numatytai veiklai vykdyti:

VŠĮ NKC 2005 m. vasario 1 d. išduota Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija Nr. 2913, suteikianti teisę teikti kraujo donorystės ir laboratorinės diagnostikos paslaugas bei atlikti tyrimus, nurodytus licencijoje. Veikla vykdoma veiklos adresais: Žolyno g. 34, Vilniuje, Nemuno g. 75, Panevėžyje ir Naikupės g. 28, Klaipėdoje.

VŠĮ NKC ir kraujo centro filialai Klaipėdoje ir Panevėžyje turi Visuomenės sveikatos centrų išduotus Leidimus – higienos pasus.

Teisę VŠĮ NKC užsiimti farmacine veikla – ruošti plazmą, naudojamą kaip pradinę medžiagą kraujo vaistiniams preparatams gaminti – suteikia Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VVKT) 2005-11-17 d. išduota Gamybos licencija Nr. 0561.

Teisę VŠĮ NKC užsiimti didmeniniu vaistinių preparatų platinimu suteikia Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2010-12-21 d. išduota Didmeninio platinimo licencija Nr. 0818. Licencijos objektas – žmonėms skirti vaistiniai preparatai.

VŠĮ NKC įdiegta ir veikia kokybės vadybos sistema, atitinkanti tarptautinio standarto ISO 9001:2015/LST EN ISO 9001:2015 reikalavimus. Sritis – kraujo komponentų ir preparatų gamyba ir jų tiekimas sveikatos priežiūros įstaigoms.

Įstaiga savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų, Lietuvos Respublikos farmacijos, Lietuvos Respublikos kraujo donorystės ir kitais įstatymais, reglamentuojančiais kraujo donorystės įstaigų veiklą, Europos farmakopėjos reikalavimais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymais, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos viršininko įsakymais, VŠĮ NKC įstatais, VŠĮ NKC Klaipėdos ir Panevėžio filialų nuostatais, VŠĮ NKC direktoriaus, VŠĮ NKC filialų direktorių įsakymais, kitais norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais kraujo donorystės įstaigų veiklą.

VŠĮ NKC asmens sveikatos priežiūros įstaigoms konservuotą kraują, kraujo komponentus teikia sutarčių su šiomis įstaigomis pagrindu. Asmens sveikatos priežiūros įstaigos, siekdamos įsigyti joms reikalingus kraują, kraujo komponentus, vykdo viešojo pirkimo procedūras.

VŠĮ NKC sutarties su Vilniaus teritorine ligonių kasa pagrindu gauna tikslines lėšas Neatlygintinos kraujo donorystės programos įgyvendinimui.

VŠĮ NKC ruošiamas konservuotas kraujas ir perdirbamas į šiuos kraujo komponentus: eritrocitus be leukocitų pridėtiniame tirpale, nuplautus eritrocitus, šviežiai šaldytą plazmą, šviežiai šaldytą plazmą be leukocitų, krioprecipitatą, VŠĮ NKC taip pat ruošiami trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų, trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų pridėtiniame tirpale, sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų, sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų pridėtiniame tirpale. Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms užsakius, kraujo komponentai gali būti apšvitinti.

VŠĮ NKC teikia mokamas kraujo laboratorinių tyrimų paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims.

VŠĮ NKC įdiegta ir veikia kokybės vadybos sistema, kurioje integruoti Kraujo donorystės įstaigų geros praktikos, tarptautinio standarto ISO 9001:2015 / LST EN ISO 9001:2015, Geros gamybos praktikos bei Geros vaistų platinimo praktikos nuostatai ir reikalavimai.

VšĮ NKC įdiegta ir veikiančia kokybės vadybos sistema siekiama užtikrinti Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigų savalaikį aprūpinimą kokybiškais ir saugiais kraujo komponentais, kokybišką donorų, tiekėjų ir klientų aptarnavimą, kuris paremtas profesine kraujo centro darbuotojų kvalifikacija bei etika. Kokybės sistemos principų įgyvendinimas ir kokybės valdymas pagrįstas geros gamybos praktikos pagrindiniais principais bei donorų ir klientų pateiktų pastabų ir pageidavimų dėl teikiamos produkcijos, paslaugų bei aptarnavimo kokybės ir kiekio analize.

Valdant kokybės vadybos sistemą bei gerinant jos rezultatyvumą, VšĮ Nacionalinio kraujo centro vykdoma veikla suskirstyta į procesus. Už VšĮ NKC kokybės vadybos sistemos proceso valdymą vidaus teisės aktų nustatyta tvarka atsakinga kiekvienam procesui sudaryta proceso valdymo grupė, kuriai vadovauja proceso vadovas.

VšĮ NKC valdymo organas yra kraujo centro Administracija, kuri savo darbą organizuoja ir kraujo centro veiklą koordinuoja vadovaudamasi VšĮ NKC direktoriaus (Administracijos vadovo) įsakymu patvirtintu Administracijos darbo reglamentu.

Kraujo centre sudaryta Stebėtojų taryba, kuri yra patariamasis organas.

2019 metais VšĮ NKC dalyvavo tarpautiniuose kraujo donorystės projektuose. 2019 m. VšĮ NKC partnerystėje su 24-iomis kitų ES šalių kraujo tarnybomis tęsė dalyvavimą nuo 2017 m. vykdomame Europos Sąjungos finansuojamame tarptautiniame projekte TRANSPOSE – HP – PI – 2016 (Grant agreement No. 738145), kuris susijęs su donorų atranka ir donorų sveikatos sauga (projekto pavadinimas - TRANSfusion and transplantation: PrOtection and SElection of donors).

2019 m. VšĮ Nacionalinis kraujo centras priėmė Europos Komisijos kvietimą teikti paraiškas dvynių projektui Gruzijoje „Kraujo saugos sistemos stiprinimas Gruzijoje“ (angl. „Strengthening Blood Safety System in Georgia“) ir Lietuvos pateiktas pasiūlymas pripažintas laimėjusiu. Šiuo metu VšĮ Nacionalinis kraujo centras, kaip pagrindinis sutarties partneris, dalyvauja Europos Sąjungos Dvynių projekte Nr. GE 18 ENI HE 01 19 „Kraujo saugos sistemos stiprinimas Gruzijoje“ (angl. „Strengthening Blood Safety System in Georgia“) pagal sudarytą Sutartį (Twinning Grant Contract) Nr. ENI/2019/411554/8-301, kuri įsigaliojo ją notifikavus 2019 m. gruodžio 25 d.

VšĮ NKC siekia gilinti gydymo įstaigų asmens sveikatos priežiūros specialistų, užsiimančių transfuzine veikla, profesines žinias, dalintis gerąja užsienio šalių kraujo tarnybų praktika, pristatant transfuziologijos bei kraujo donorystės sektoriaus naujienas. Tuo tikslu kasmet tradiciškai rengiamos specializuotos mokslinės – praktinės konferencijos. VšĮ NKC, bendradarbiaudamas su Vilniaus universitetu, Vilniaus universiteto Medicinos fakultetu, Lietuvos sveikatos mokslų universitetu bei Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligonine Kauno klinikomis 2019 m. spalio 23 d. organizavo kasmetinę, tradicija tapusią tarptautinę mokslinę – praktinę konferenciją „Šiuolaikinė kraujo komponentų transfuzija - nuo donoro iki recipiento“ (Modern Blood Component Transfusion – from Donor to Recipient).

II SKYRIUS STRUKTŪRA IR PERSONALAS

Vadovaujantis VšĮ NKC įstatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. V-152 „Dėl viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro įstatų patvirtinimo“, visuotinis dalininkų susirinkimas tvirtina VšĮ NKC valdymo struktūrą ir pareigybių sąrašą.

VšĮ NKC ir filialų struktūros pateiktos VšĮ Nacionalinio kraujo centro internetinėje svetainėje adresu http://v2.kraujodonoryste.lt/top_menu/apiemus/struktura/

2019 m. sausio 1 dieną VšĮ NKC buvo patvirtinta 220,125 etato ir dirbo 214 darbuotojų. 2019 m. gruodžio 31 dieną VšĮ NKC buvo patvirtinta 220,125 etato ir dirbo 208 darbuotojai. VšĮ NKC etatų ir fizinių asmenų pasiskirstymas 2019 m. gruodžio 31 d. pagal pareigybes parodytas 1 lentelėje.

Į VšĮ NKC 2019 metais buvo priimti 32 darbuotojai (iš jų VšĮ NKC Vilniuje – 21, VšĮ NKC Panevėžio filiale – 4, VšĮ NKC Klaipėdos filiale – 7), 2019 metais buvo atleista 38 darbuotojai (iš jų VšĮ NKC Vilniuje – 31, VšĮ NKC Panevėžio filiale – 4, VšĮ NKC Klaipėdos filiale – 3). Darbuotojų kaitos rodiklis VšĮ NKC 2019 metais buvo 16,8 % (Darbuotojų kaitos įstaigoje rodiklis apskaičiuotas

vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. V-1019 nustatyta darbuotojų kaitos įstaigoje rodiklio skaičiavimo metodika).

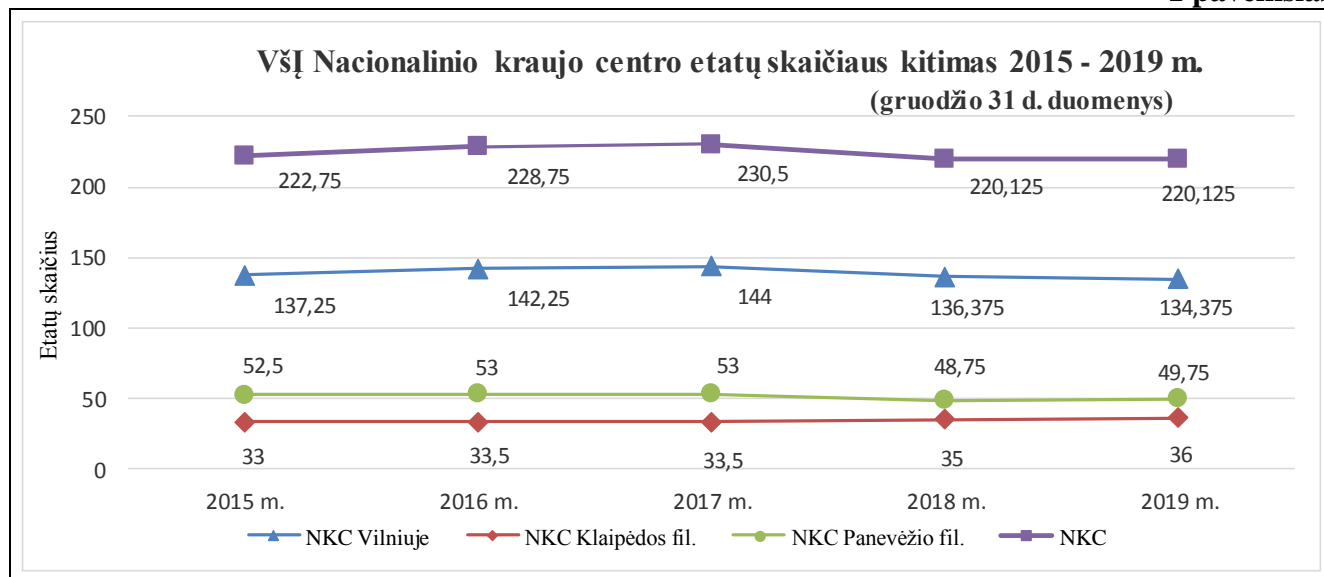
Pastaraisiais metais optimizuojant įstaigos veiklą darbuotojų skaičius išliko stabilus. Etatų skaičiaus kitimas VŠĮ NKC 2015 – 2019 metais parodytas 1 paveiksle.

Visi VŠĮ NKC sveikatos priežiūros specialistai turi reikalingas galiojančias licencijas. Darbuotojai, kuriems pavestų funkcijų atlikimui reikalingi atitinkami pažymėjimai, yra išklause atitinkamus mokymo kursus ir turi tai patvirtinančius pažymėjimus (darbų saugos ir kt.). VŠĮ NKC gydytojų, medicinos biologų, bendrosios praktikos slaugytojų, biomedicinos technologų kvalifikacijos planai tvirtinami VŠĮ NKC direktoriaus, centro filialuose – filialų direktorių įsakymais. VŠĮ NKC vyksta darbuotojų pirmos ir antros pakopų vidiniai tęstiniai Geros gamybos praktikos, Geros praktikos, Geros vaistų platinimo praktikos mokymai. Šių mokymų planas – grafikas tvirtinamas VŠĮ NKC direktoriaus įsakymu.

1 lentelė. VŠĮ Nacionalinio kraujo centro etatų ir fizinių asmenų pasiskirstymas 2019 m. gruodžio 31 d. pagal pareigybes

Eil. Nr.	Pareigybės pavadinimas	Iš viso	
		Užimtų etatų skaičius	Fizinių asmenų skaičius
1.	Administracijos darbuotojai	12,3750	13
2.	Gydytojai	14,0	17
3.	Medicinos biologai (biologai)	6,0	6
4.	Skyrių vedėjai	8,75	8
5.	Slaugos specialistai (t. sk. bendrosios praktikos slaugytojai donorų organizavimui ir kita)	59,5	63
6.	Technologai (t. sk. technologas – administratorius, vyresnysis technologas, technologo padėjėjas, klinikos laborantas, klinikos laborantas - registratorius)	23,0	24
7.	Donorų organizatoriai (donorų organizatoriai – vadybininkai)	7,5	10
8.	Kitas kvalifikuotas personalas (juristai, administratoriai, specialistai, medicinos auditoriai, kokybės vadybininkas, buhalteriai, inžinieriai, apskaitininkai, donorų organizatoriai, archyvarai ir kita)	26,0	31
9.	Kitas personalas (valytojai, budėtojai, sandėlininkas, darbininkai, vairuotojai, donorų dokumentų tvarkytojai, registruotojai ir kiti)	40,75	36
Iš viso:		197,875	208

1 paveikslas

VšĮ NKC priėmus naują darbuotoją, pradėjus naudoti naujai įsigytą įrangą, naujas darbo priemones, pasikeitus darbuotojo darbo vietai, vyksta vidiniai mokymai darbo vietos principu, kurie įforminami aktu. Priėmus naują darbuotoją ar darbuotoją perkėlus į kitą darbo vietą, sudaroma mokymo programa, paskiriami už šio darbuotojo apmokymą atsakingi darbuotojai. Savarankiškai atlikti pavestą darbą (funkcijas) leidžiama tik darbuotojui apsimokius darbo vietos principu ir direktoriaus įsakymu sudarytai komisijai patikrinus šio darbuotojo žinias ir praktinius įgūdžius bei, atsižvelgiant į mokymo žinių ir praktinių įgūdžių patikrinimo rezultatus, komisijai priėmus sprendimą dėl darbuotojo galimybės dirbti savarankiškai. Pradėjus naudoti naują įrangą, naujas darbo priemones ar reagentus, darbuotojų apmokymus praveda šias priemones pateikusių įmonių atstovai.

VšĮ NKC darbuotojai 2019 metais kvalifikaciją kėlė kitų mokymo įstaigų bei organizacijų organizuojamuose seminaruose, dalyvavo seminaruose, konferencijose, kursuose, apimančiuose kraujo donorystės, laboratorinės diagnostikos, farmacinę veiklą, personalo valdymą, dokumentų valdymą, viešuosius pirkimus, buhalterinę apskaitą, darbų saugą ir kt. VšĮ NKC darbuotojai kraujo centre Vilniuje organizavo ir vedė Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centro mokymo ciklą kursus, skirtus kitų įstaigų darbuotojams.

Kraujo centro darbuotojams sudarytos tinkamos darbo sąlygos, darbuotojai aprūpinami asmeninėmis apsaugos priemonėmis, periodiškai tikrinasi sveikatą teisės aktuose nustatyta tvarka.

III SKYRIUS DONORŲ TELKIMAS

Pagrindiniai uždaviniai telkiant donorus yra užtikrinti donorų ir surenkamo kraujo kiekį, pakankamą kraujo komponentams paruošti ir jais aprūpinti gydymo įstaigas, išlaikyti jau esamus donorus, skatinti donorų grįžtamumą, skatinti neatlygintą kraujo donorystę, informuoti visuomenę apie neatlygintos donorystės svarbą, atlikti medicininę donorų atranką teisės aktuose nustatyta tvarka.

Siekiant, kad būtų surinktas pakankamas kraujo kiekis, VšĮ NKC mobilūs kraujo ėmimo punktai pastoviai veikia Vilniuje, Kaune, Panevėžyje ir Šiauliuose, taip pat organizuojamos išvykos į kitus mobilius kraujo ėmimo punktus.

VšĮ NKC ir kraujo centro filialuose yra atliekama kvalifikuota donorų atranka ir veikia kiekvienos kraujo donacijos susekamumo sistema, kurių pagalba užtikrinama ruošiamų kraujo produktų kokybė bei saugumas.

Siekiant donorystei pritraukti naujų žmonių, o taip pat išlaikyti neatlygintinus kraujo donorus, VšĮ NKC įgyvendina nemaža donorystės skatinimui ir propagavimui skirtų priemonių. 2019 metais, kaip ir kasmet, buvo organizuota įvairių renginių, donorystės akcijų, neatlygintos donorystės skatinimui skirtų projektų. Pagrindiniai 2019 metais organizuoti renginiai ir konferencijos: Neatlygintos kraujo donorystės turas per Lietuvą, VšĮ NKC Garbės donorų apdovanojimai, mokslinė - praktinė konferencija „Šiuolaikinė kraujo komponentų transfuzija – nuo donoro iki recipiento“, NKC komandos dalyvavimas „Moterų ralyje“, kraujo donorystė – šokių projekto „Šok su žvaigžde“ pasirodymo tema, naujojo VšĮ NKC kraujo surinkimo punkto Kaune atidarymo šventė.

Minint Pasaulinę kraujo donoro dieną ir siekiant motyvuoti kuo daugiau žmonių tapti neatlygintais kraujo donoriais, kasmet organizuojamas tradicinis neatlygintos kraujo donorystės turas per Lietuvą. 2019-ųjų metų turo renginių metu vyko kraujo donorystės akcijos, buvo apdovanoti Donorystės žymūnai (ne mažiau kaip 20 kartų neatlygintai davę kraujo) bei Nusipelnusio donoro vardą gavę donoriai (ne mažiau kaip 30 kartų davę kraujo).

Turas su šūkiu „Įnešk gyvybės – auginkime gyvybės medį kartu!“, organizuotas kartu su VšĮ NKC bičiuliais – Lietuvos šaulių sąjungos šauliais – buvo dešimtas, jubiliejinis ir su šventiniais renginiais aplankė 14 Lietuvos miestų. Šių renginių metu, 2019 metais birželio 13 d. – rugpjūčio 29 d. laikotarpiu sulaukta beveik 2 tūkstančių asmenų, pageidavusių duoti kraujo, iš jų 1 475 asmenys tapo kraujo donoriais. Video apie pasiektus turo rezultatus, renginiuose dalyvavusius donorus bei prie sėkmingų renginių prisidėjusius partnerius ir rėmėjus: <https://www.youtube.com/watch?v=BlqSrAIGXPM>.

VšĮ NKC Garbės donorų apdovanojimų iškilminga ceremonija vyko 2019 m. gruodį, prieš pat didžiąsias metų šventes Vilniaus Rotušėje. Renginyje dalyvavo kraujo donorai iš visos Lietuvos, Lietuvos Respublikos Prezidentūros atstovai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atstovai, Lietuvos gydymo įstaigų atstovai, pasveikę pacientai, jų artimieji bei donorystės savanoriai. Šiais metais Garbės donoro vardas buvo suteiktas 103 asmenims.

VšĮ NKC pasirenka vis įdomesnius būdus neatlygintinai kraujo donorystei skatinti. 2019 metais VšĮ NKC darbuotojos žinią apie neatlygintiną kraujo donorystę nusprendė skelbti dalyvaudamos sostinėje vykusiame „Moterų ralyje“. Renginio metu taip pat vyko ir kraujo donorystės akcija, kurioje padovanoti kraujo panoro per 50 žmonių. Siekiant skatinti teigiamą jaunimo požiūrį į neatlygintiną kraujo donorystę, donorystės tema buvo viešinama šokių projekto „Šok su žvaigžde“ pasirodymo metu. Projekto dalyvis nuolatinis kraujo donoras Nacionaliniame kraujo centre Paulius Šinkūnas nusifilmavo vaizdo reportaže, kuriame duoda kraujo bei pasakoja apie donorystę, ir šis vaizdo reportažas buvo pristatytas tiesioginio eterio metu.

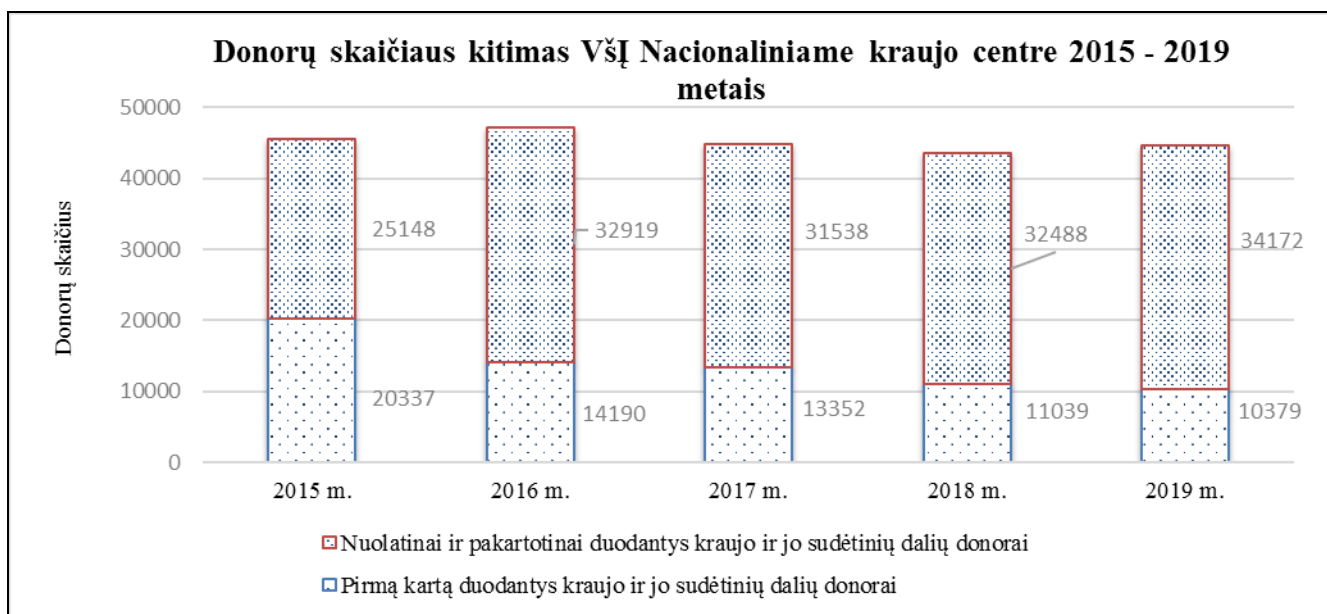
Kraujo centras – nuolatinis miestų švenčių, festivalių, sporto ir sveikatingumo renginių bei kitų viešų renginių dalyvis. Įvairiuose Lietuvos miestuose, miestų šventėse, parodose ir kituose renginiuose buvo suorganizuota ir kitų neatlygintinos kraujo donorystės skatinimo akcijų. 2019 metais VšĮ NKC donorų organizatoriai donorystės idėją skleidė dalyvaudami įvairiuose renginiuose – dalyvauta net 87 renginiuose.

VšĮ NKC (NKC Vilniuje, Panevėžyje ir Klaipėdoje) didelis dėmesys skiriamas visuomenės edukacijai – švietimui apie kraujo donorystę: reguliariai vedamos ekskursijos žmonių grupėms, kurių nariai nori sužinoti apie kraujo donorystę, domisi tuo, kaip kraujas yra ruošiamas (2019 metais prarastos 62 ekskursijos), taip pat skaitomos paskaitos įvairiose Lietuvos ugdymo įstaigų bendruomenėse, įmonių kolektyvuose (2019 metais perskaitytos 48 paskaitos).

Įgyvendinant Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo 2016-2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. V-887 “Dėl Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo 2016–2020 metų programos patvirtinimo”, buvo organizuojami ne tik specialūs renginiai, kraujo donorystės akcijos, bet ir įsigyta bei išdalinta neatlygintinų kraujo donorų skatinimui skirtų priemonių (sieniniai kalendoriai, raktų pakabukai, knygos, puodeliai, rašikliai, šokoladas, hematogenas, bilietai į kiną ir t.t.), organizuotas kraujo donorystės aktualijų viešinimas spaudoje, socialiniame tinkle, viešajame transporte.

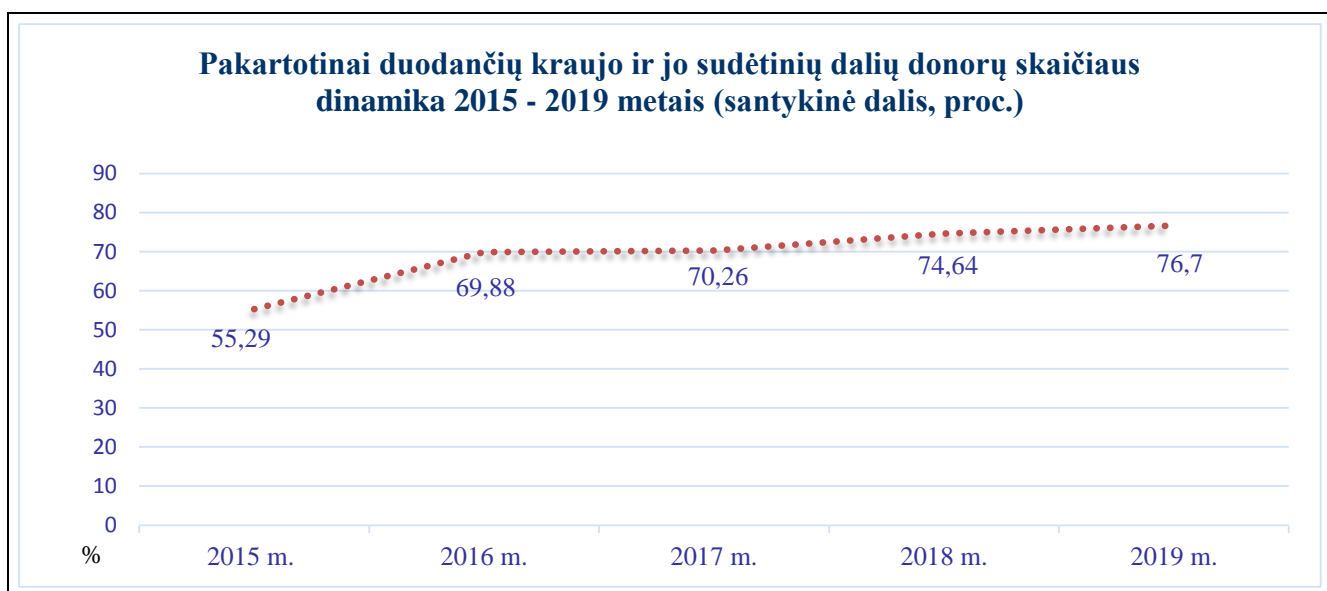
IV SKYRIUS DONORŲ ATRANKA IR KRAUJO PAĖMIMAS

2019 metais VšĮ NKC kraujo ar jo sudėtinių dalių davė 44 551 donoriai, iš jų 10 379 asmenys (23,3 %) donoriais tapo pirmą kartą, o 34 172 donoriai kraujo davė pakartotinai. Lyginant su praėjusiais metais VšĮ NKC donorų skaičius padidėjo 2,4 proc., o žmonių, aktyviai įsitraukusių į donorystės veiklą ir davusių kraujo pakartotinai skaičius išaugo 5,2 proc. Duomenys apie pirmą kartą ir pakartotinai bei nuolatinei duodančiųjų kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų skaičiaus kitimą 2015 – 2019 metais teikiami 2 paveiksle.

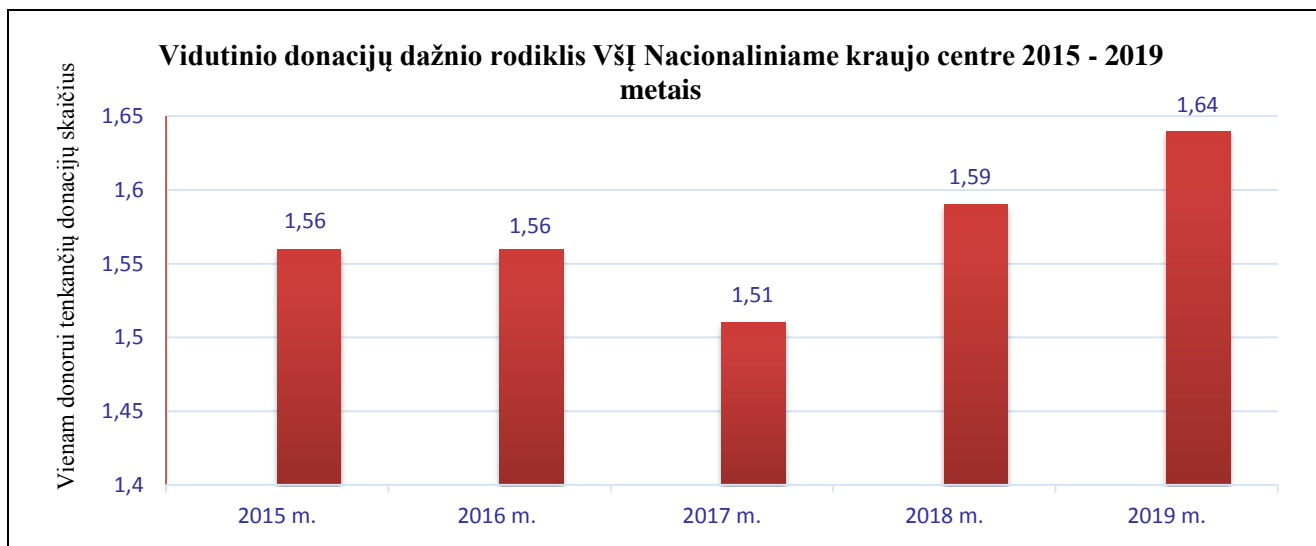
Pakartotinai ir nuolatinai kraujo ir jo sudėtinių dalių duodantys donorai sudaro 76,7 proc. visų donorų. Pastaruosius keletą metų pakartotinių donorų dalis nuolat augo - pakartotinių donorų santykinės dalies dinamika 2015 – 2019 metais teikiama 3 paveiksle.

3 paveikslas

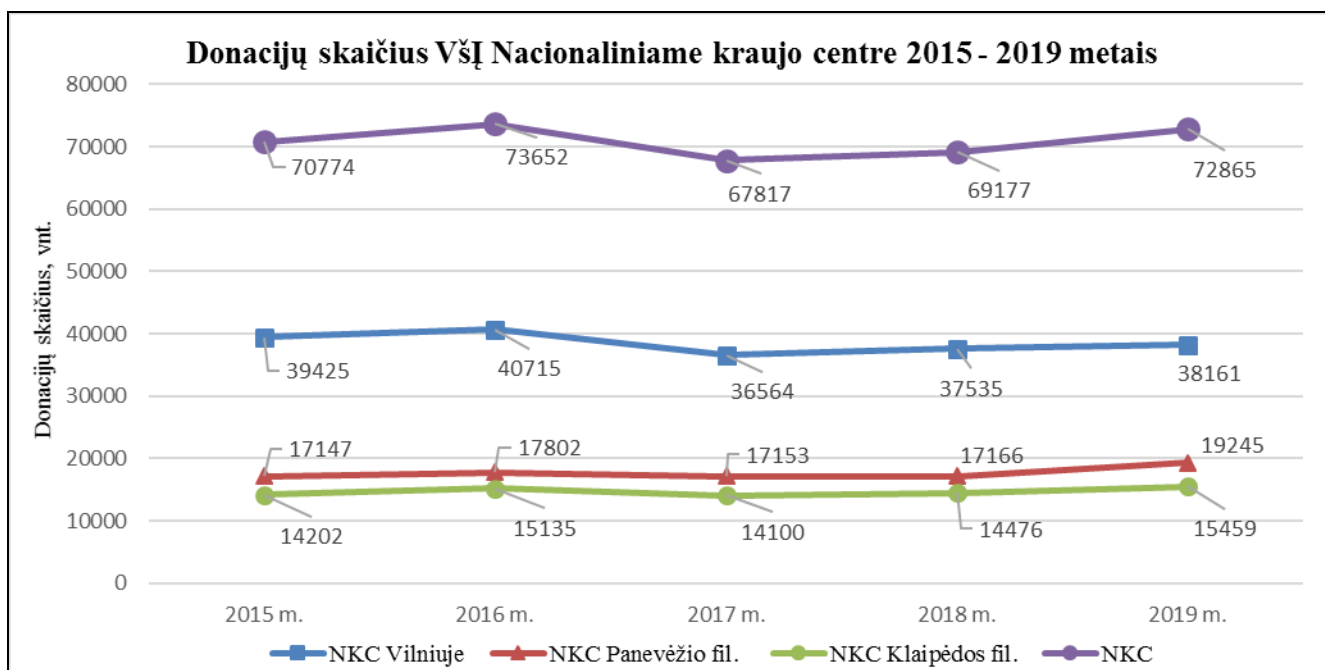
Siekiant suformuoti pakankamą grupę donorų, dalyvaujančių neatlygintinos donorystės veikloje ir nuolat dovanojančių kraujo, labai svarbu pritraukti kuo daugiau žmonių, kurie aktyviai įsijungtų į donorystės veiklą. Pastaraisiais metais pakartotinai duodančiųjų kraujo donorų skaičius didėjo, keitėsi ir VšĮ NKC donorų grupės sudėtis. 2015 metais pakartotinai duodančiųjų kraujo santykinė dalis sudarė 55 proc., o 2019 metais pakartotinai duodančiųjų kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų dalis siekė beveik 77 proc.

2019 metais, didėjant pakartotinai kraujo duodančiųjų skaičiui, gerėjo ir donacijų dažnio rodiklis (vidutinis vienam donorui tenkančių donacijų skaičius). Vidutinis donacijų skaičius tenkantis vienam donorui 2019 metais sudarė 1,64 donacijos, rodiklio dinamika per pastaruosius penkerius metus teikiama 4 paveiksle.

VŠĮ NKC 2019 metais buvo atliktos 72 865 konservuoto kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijos. Visi donoriai kraujo ir jo sudėtinių dalių dovanojo neatlygintinai. 2019 metais VŠĮ NKC buvo paimta 72 776 kraujo ir 89 aferezės būdu gautų trombocitų donacijos. Lyginant su praėjusiais metais, donacijų skaičius padidėjo 5,2 proc. Higienos instituto (HI) duomenimis, VŠĮ NKC paimtos donacijos sudaro apie 70 proc. visų šalyje atliktų donacijų. 2019 m. Lietuvoje 1000-čiui gyventojų teko 26,1 donacijos, paimtos VŠĮ NKC (HI duomenimis, 2018 metais šalies mastu šis rodiklis - 36,6 donacijos).

Kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijų skaičiaus kitimas VŠĮ NKC padaliniuose 2015 – 2019 metais pateikiamas 5 paveiksle.

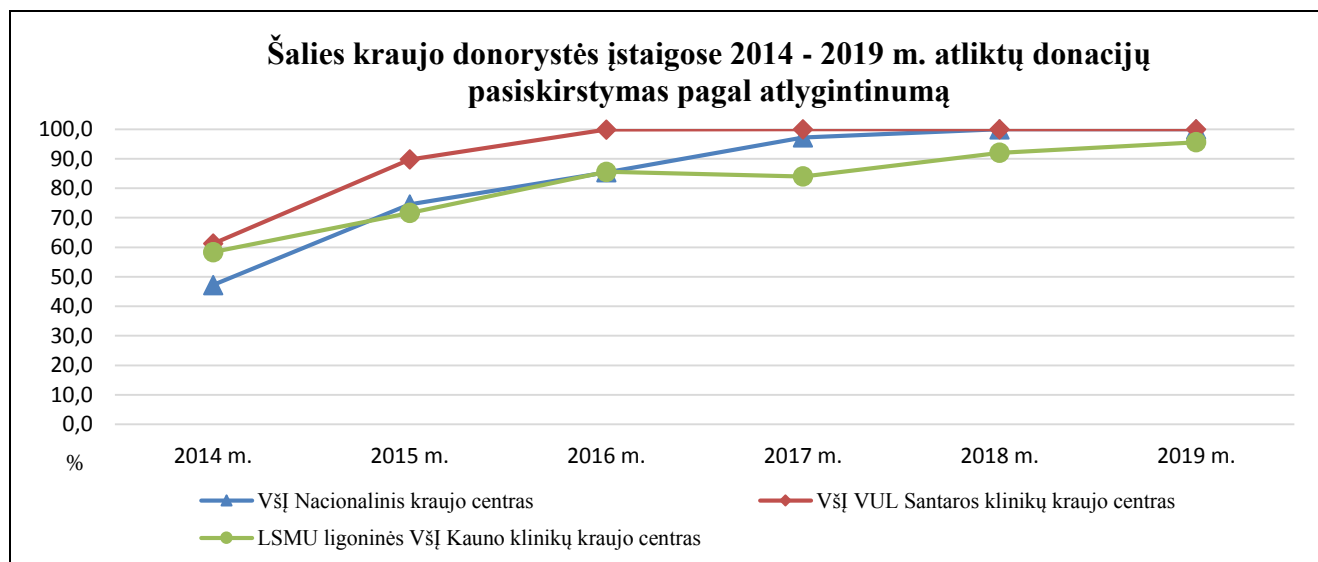

VŠĮ NKC pasiekė reikšmingų rezultatų įgyvendinant neatlygintą kraujo ir jo sudėtinių dalių donorystę. Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo 2016 – 2020 metų programoje (patvirtinta 2015-07-24 LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr.V-887) numatytas tikslas pasiekti, kad 2020 m. Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigos būtų aprūpintos kraujo komponentais, pagamintais iš

neatlygintinai duoto donorų kraujo, VšĮ NKC buvo įgyvendintas jau 2018 metais. 2019 metais VšĮ NKC neatlygintini kraujo ir jo sudėtinių dalių davimai sudarė 100 proc.

Neatlygintinos donorystės plėtojimas šalies kraujo donorystės įstaigose teikiamas 6 paveiksle.

6 paveikslas

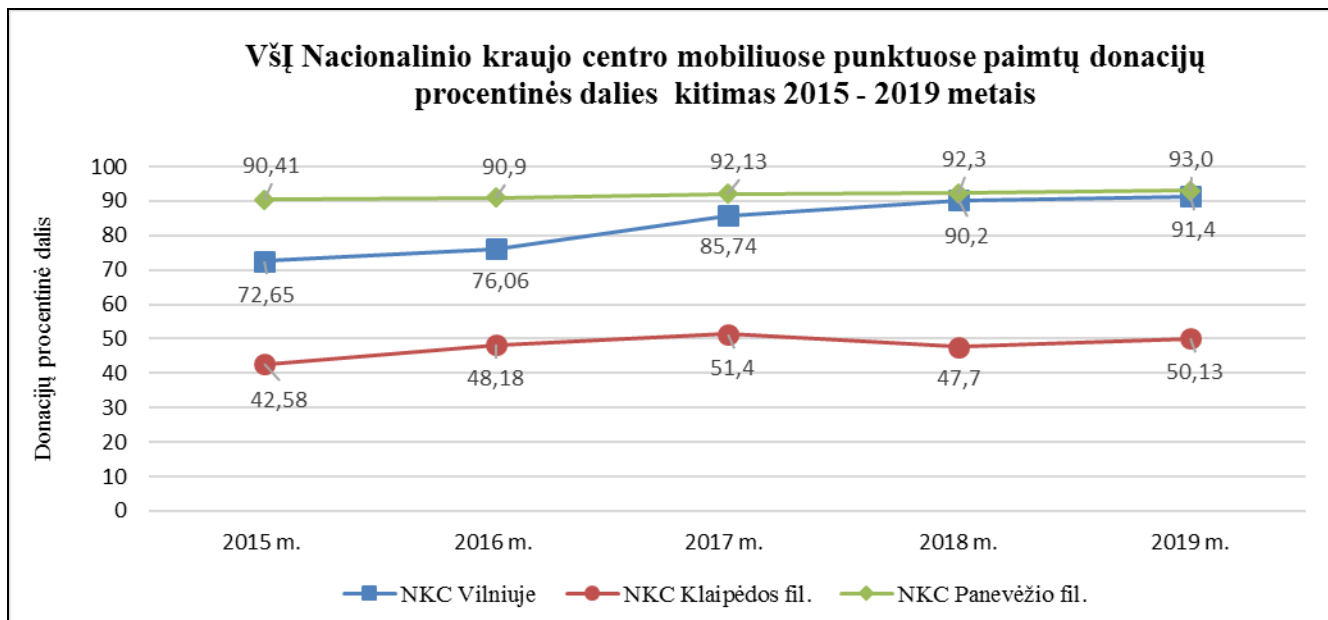

Siekiant užtikrinti reikiamą surenkamo kraujo ir jo dalių kiekį, kurio pakaktų paruošti ir pateikti asmens sveikatos priežiūros įstaigoms gydymui reikalingus kraujo komponentus, VšĮ NKC kraujo surinkimo veiklą plėtoja ne tik centre Vilniuje, filialuose Panevėžyje ir Klaipėdoje, o taip pat nemaža dalis kraujo donacijų surenkama kraujo donorystės akcijose - mobiliuose punktuose. Kraujo donorystės akcijos organizuojamos visoje šalies teritorijoje, yra įsteigti keturi nuolat veikiantys mobilieji kraujo surinkimo punktai Vilniuje, Panevėžyje, Šiauliuose, Kaune. Kraujo donorystės akcijose, mobiliuose punktuose surenkama didžioji dalis (apie 83 proc.) visų donacijų (žiūr. 2 lentelę).

2 lentelė. 2018 – 2019 metų duomenys apie VšĮ Nacionalinis kraujo centras paimtų donacijų pasiskirstymą pagal surinkimo vietas

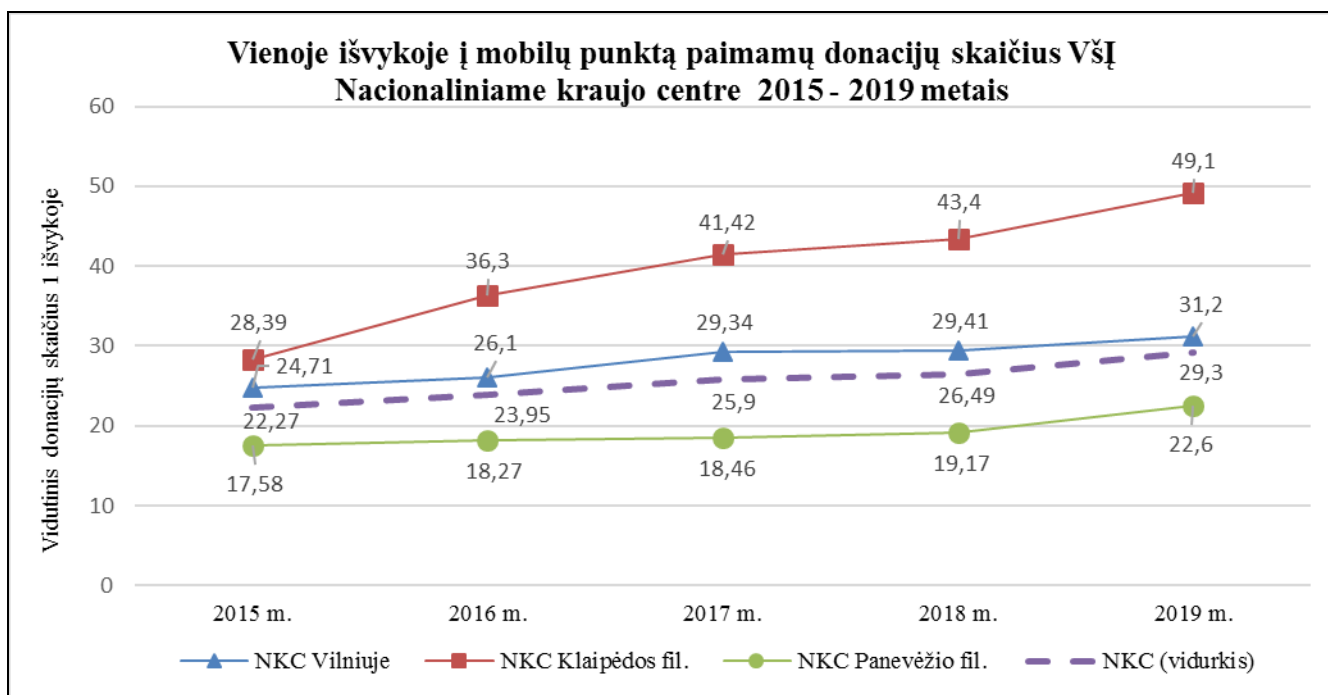
	Donacijų skaičius kraujo centre (donacijų dalis, proc.)		Donacijų skaičius mobiliuose punktuose (donacijų dalis, proc.)		Donacijų skaičius iš viso	
	2018 m.	2019 m.	2018 m.	2019 m.	2018 m.	2019 m.
VšĮ Nacionalinis kraujo centras Vilniuje (Žolyno g. 34, Vilnius)	3686 (9,8%)	3271 (8,6%)	33849 (90,2%)	34890 (91,4%)	37535	38161
VšĮ Nacionalinio kraujo centro Klaipėdos filialas (Naikupės g. 28, Klaipėda)	7575 (52,3%)	7596 (49,13%)	6901 (47,7%)	7863 (50,13%)	14476	15459
VšĮ Nacionalinio kraujo centro Panevėžio filialas (Nemuno g. 75, Panevėžys)	1315 (7,7%)	1342 (7,0%)	15851 (92,3%)	17903 (93,0%)	17166	19245
VšĮ Nacionalinio kraujo centras, iš viso	12576 (18,2%)	12209 (16,8%)	56601 (81,8%)	60656 (83,2%)	69177	72865

Vilniaus, Panevėžio, Šiaulių regionuose kraujo donorystės veikla daugiausia atliekama mobiliuose punktuose, Klaipėdos regione pusė visų donacijų yra paimama NKC Klaipėdos filiale. Konservuoto kraujo donacijų, VšĮ NKC ir kraujo centro filialų 2015 – 2019 metais paimtų mobiliuose punktuose, procentinės dalies kitimas parodytas 7 paveiksle.

VšĮ NKC 2019 metais suorganizavo 2 073 kraujo donorystės akcijas, kurių metu mobiliuose punktuose buvo paimta 60 656 kraujo donacija. Mobiliuose punktuose surenkamų donacijų dalis per pastaruosius penkerius metus didėjo.

2019 metais donorystės kraujo donorystės akcijų / mobiliųjų punktų efektyvumo rodiklis (vidutinis donacijų skaičius paimamas vienoje kraujo donorystės akcijoje / mobiliajame punkte) siekė 29,3 donacijos/kraujo donorystės akcijoje. Per pastaruosius ketverius metus donorystės išvykų efektyvumas nuolat didėjo (nuo 22,3 donac./išvykai 2015 m. iki 29,3 donac./ kraujo donorystės akcijoje 2019 m.). 8 paveiksle pateikiama donorystės veiklos išvykose efektyvumo rodiklio dinamika 2015 – 2019 metais.

V SKYRIUS KRAUJO LABORATORINIS IŠTYRIMAS

Pagrindiniai tikslai ir uždaviniai tiriant donorų kraują yra laiku ir kokybiškai iširti visą VŠĮ NKC ir kraujo centro filialuose paimtą donorų kraują, užtikrinti atliekamų kraujo tyrimų kokybę, tiksliai ir laiku pildyti medicininę dokumentaciją, dirbti tik su aukštos kokybės laboratorine įranga, reagentais, saugiomis vienkartinėmis priemonėmis. Laboratorijose kraujo ištyrimui naudojama ši įranga: imunocheminių tyrimų analizatoriai, hematologiniai analizatoriai, hemoglobino kiekio nustatymo analizatoriai, imunoematologinių tyrimų analizatoriai, nukleino rūgščių tyrimų analizatorius, kaupinių sudarymo instrumentas, automatinis dangtelių nuėmėjas, vandens gryninimo sistema, vienkanalės pipetės dozatoriai, laboratorinės centrifugos. Laboratorinių analizatorių kvalifikavimą, periodinę priežiūrą ir / ar kontrolę atlieka juos aptarnaujančių kompanijų atstovai.

Kraujo tyrimai atliekami dviem etapais: pirmajame etape, prieš donaciją, atliekamas pirminis donoro ištyrimas (tiriamas kapiliarinis kraujas) - pirmakarčiams donorams – kiekybinis Hb kiekio ir kraujo grupės pagal ABO, RhD ir Kell antigenus nustatymas, kartotiniams donorams – kiekybinis Hb kiekio nustatymas.

Antrajame etape, po donacijos, tiriamas veninis donoro kraujas. Šiame etape atliekami imunoematologiniai tyrimai: nustatoma kraujo grupė pagal ABO antigenus kryžminiu būdu, RhD antigenas, RhD kategorijos ir variantai, Rh sistemos fenotipas, Kell antigenas, antieritrocitiniai imuniniai antikūnai. Pagal sutartis su ASPĮ atliekami suderinamumo tyrimai, tiesioginis Kumbso mėginys.

Kiekvienai kraujo ar kraujo sudėtinųjų dalių donacijai atliekami serologiniai atrankiniai tyrimai (HBsAg, anti HCV, ŽIV-I ir ŽIV-II antikūnų ir ŽIV-I Ag, anti TP). Serologiškai neigiami donorinio kraujo mėginiai tiriami NRA (nukleino rūgščių amplifikacijos) metodu: ŽIV 1/2 RNR, HCV RNR, HBV DNR, HAV RNR, B19 DNR. Atlikus privalomus kraujo tyrimus ir gavus teigiamus atrankinius tyrimų rezultatus, nustatyta tvarka atliekami patvirtinamieji kraujo tyrimai. ŽIV Ag/Ak, anti HCV, sifilio patvirtinamieji tyrimai bei ŽIV RNR, HBV DNR, HCV RNR kiekybiniai patvirtinamieji tyrimai atliekami Nacionalinėje visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijoje, HBsAg, patvirtinamasis tyrimas atliekamas VŠĮ NKC Kraujo laboratorinio ištyrimo skyriuje.

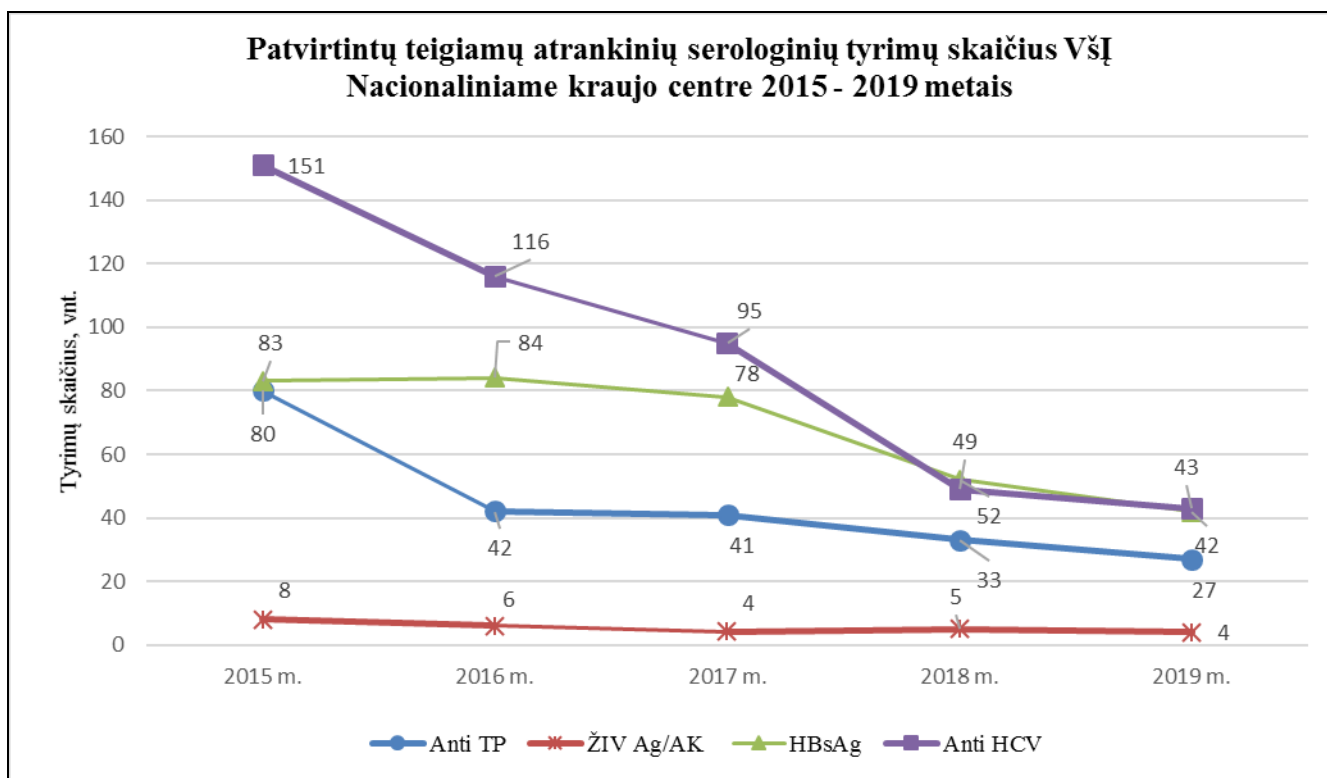
VŠĮ NKC Kraujo komponentų kokybės kontrolės tyrimų laboratorijoje nustatomi šie kraujo ir kraujo komponentų techniniai kokybės parametrai: pH, hemoglobinas, hematokritas, hemolizė, liekamųjų ląstelių kiekis, trombocitai. 2019 metais Kokybės tyrimų laboratorija atliko 5 639 tyrimus.

2019 metais VŠĮ NKC laboratorijose iš viso buvo atlikta beveik 548 tūkstančiai įvairių tyrimų: Klinikinėje laboratorijoje – 78 267, Imunoematologijos laboratorijoje – 133 152, Serologinių tyrimų laboratorijoje – 300 777, Molekulinių tyrimų laboratorijoje – 29 946 tyrimai (tyrimai atlikti IDT ir kaupiniuose).

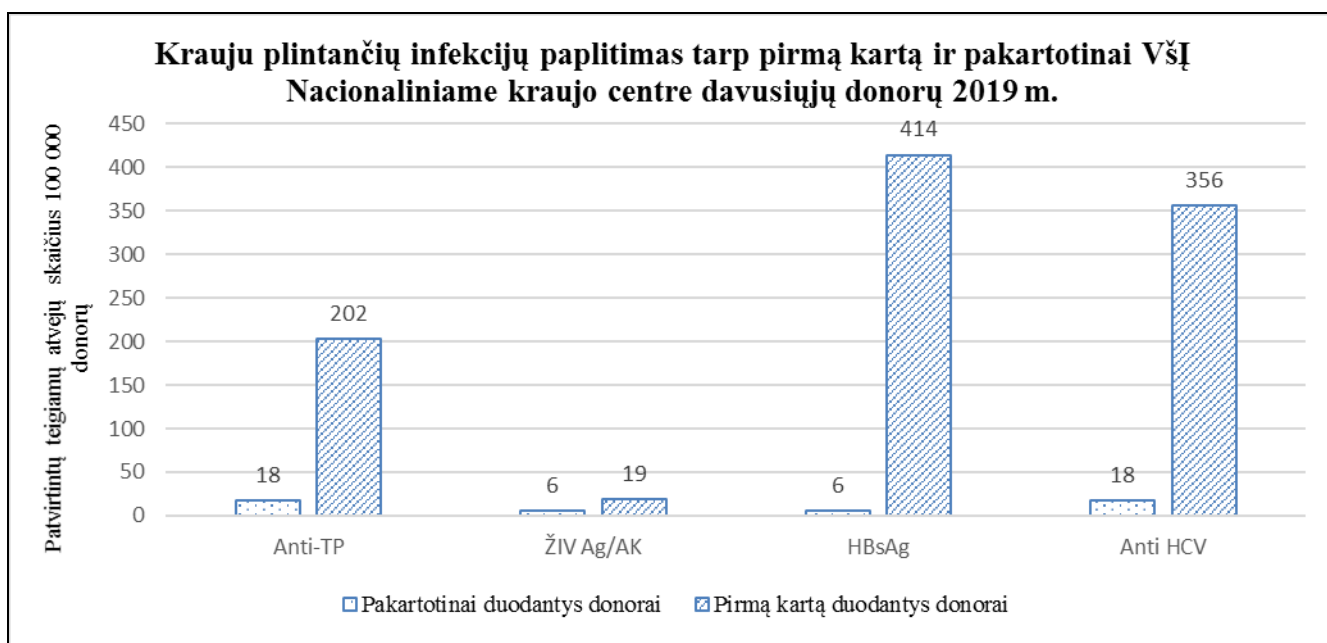
Visuose tyrimų atlikimo etapuose įdiegta kokybės kontrolė: kontroliuojama reagentų kokybė, atliekama tyrimų vidaus kokybės kontrolė. Kraujo laboratorinio ištyrimo skyrius sėkmingai dalyvauja išorinio laboratorijų vertinimo programose: "Labquality" (Suomija), "Instand" (Vokietija), "UK NEQAS" (Didžioji Britanija). Dalyvauja taplaboratorinėje palyginamųjų tyrimų programoje su Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligonine Kauno klinikos.

VŠĮ Nacionalinio kraujo centro Klaipėdos ir Panevėžio filialų laboratorijose atliekami tik imunoematologiniai kraujo tyrimai donorams prieš kraujo davimą, kraujo ėminiai dėl visų kitų privalomų donorų kraujo tyrimų ir kraujo komponentų kokybės tyrimų atlikimo pristatomi į VŠĮ Nacionalinio kraujo centro Kraujo laboratorinio ištyrimo skyrių.

2015 – 2019 metų kraujo ar jo sudėtinųjų dalių donacijų tyrimų dėl infekcijų žymenų rezultatų kitimas teikiamas 9 paveiksle. Iš viso serologiškai teigiami atrankinių tyrimų dėl infekcijų žymenų atvejai 2019 metais sudarė 2,6 atvejo 1000 donorų (n=116).

2019 metais iš viso teigiamų atrankinių tyrimų dėl infekcijų žymenų atvejų skaičius 127. Pagrindinę teigiamų patvirtintų atvejų dalį (83 proc.) sudarė atvejai patvirtinti pirmą kartą duodantiesiems donorams (n=105) (žiūrėti 10 paveikslą).

Pastaba: infekcijų (sifilio, hepatitų C ir B, ŽIV) žymenų paplitimo dažnis – per metus patvirtintų infekcinių žymenų skaičius, tenkantis 100 000 donorų.

Pirmą kartą duodančiųjų donorų tarpe patvirtintų teigiamų serologinių tyrimų nustatoma daugiau nei pakartotinai duodančiųjų tarpe. Ypač didelis hepatito B ir hepatito C infekcijos paplitimo skirtumas pirmą kartą davusiųjų ir nuolat donuojančiųjų žmonių grupėse – pirmą kartą davusiųjų tarpe patvirtintų teigiamų hepatito B infekcijos atvejų paplitimas sudarė 414 atvejų perskaičiavus 100 000 pirmą kartą davusiųjų donorų, nuolatiniams donorams šios infekcijos paplitimas – 6 atvejai 100 000 nuolatinių donorų. Hepatito C infekcijos paplitimas - 356 atvejai 100 000 pirmą kartą davusiųjų donorų, 18 atvejų 100 000 nuolatinių donorų.

2019 metais 3 atvejais buvo patvirtinti NRA testu nustatyti infekciniai žymenys donorams, kurių serologiniai atrankiniai tyrimai dėl ŽIV 1 ir ŽIV 2 RNR, HCV RNR, HBV DNR buvo neigiami (patvirtinta 1 teigiamas HBV infekcijos žymuo pirmą kartą davusiems kraujo donorams ir 2 teigiami HBV infekcijos žymenys pakartotiniams donorams).

VI SKYRIUS

KRAUJO IR KRAUJO KOMPONENTŲ RUOŠIMAS, NURAŠYMAS IR IŠDAVIMAS

Ruošiant konservuotą kraują ir jo komponentus, siekiama asmens sveikatos priežiūros įstaigas aprūpinti saugiu krauju ir jo komponentais.

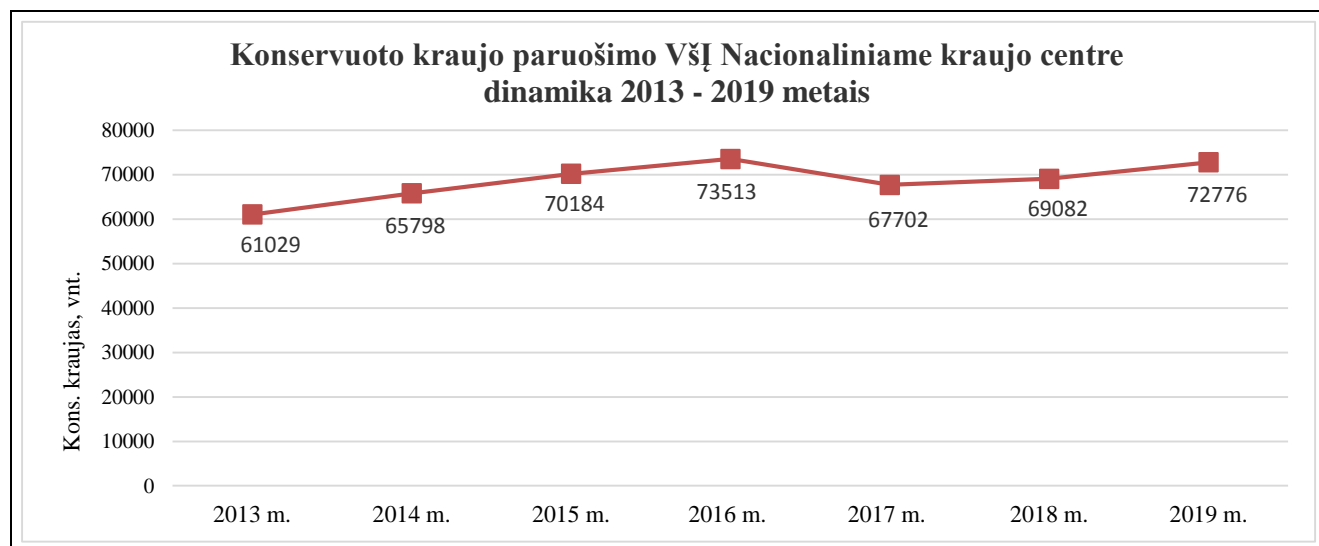
Kraujo ir jo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimai patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V–1186 “Dėl kraujo ir kraujo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimų aprašo patvirtinimo”.

VšĮ NKC kraujo centre ir kraujo centro filialuose kraujo komponentų ruošimui naudojama įranga: kraujo ir jo komponentų centrifugavimui naudojamos centrifugos, centrifuguojamų produktų svorio išlyginimui ir kraujo komponentų svėrimui naudojamos svarstyklės, plautų eritrocitų masės ruošimui - laminarinis boksas, taip pat naudojami kraujo maišelių užsandarinimo aparatai, sterilus vamzdelių sujungimo aparatai, kraujo komponentų atskyrimui - automatiniai kraujo komponentų separatoriai, plazmos užšaldymui - šokinio šaldymo šaldikliai, šviežiai šaldytos plazmos laikymui - šaldikliai, eritrocitų laikymui - šaldytuvai, trombocitų laikymui - trombocitų inkubatoriai. Medicininė įranga, naudojama kraujo ir jo komponentų ruošimui, parenkama taip, kad būtų minimaliai sumažinta bet kokia rizika donorams, darbuotojams ir kraujo komponentams.

Konservuotas kraujas imamas VšĮ NKC Vilniuje ir kraujo centro filialuose Klaipėdoje ir Panevėžyje, o taip pat organizuojamose išvykose į mobiliuosius punktus. Trombocitai aferezės būdu imami VšĮ NKC Vilniuje. Autologinio konservuoto kraujo donacijų VšĮ NKC 2019 metais nebuvo.

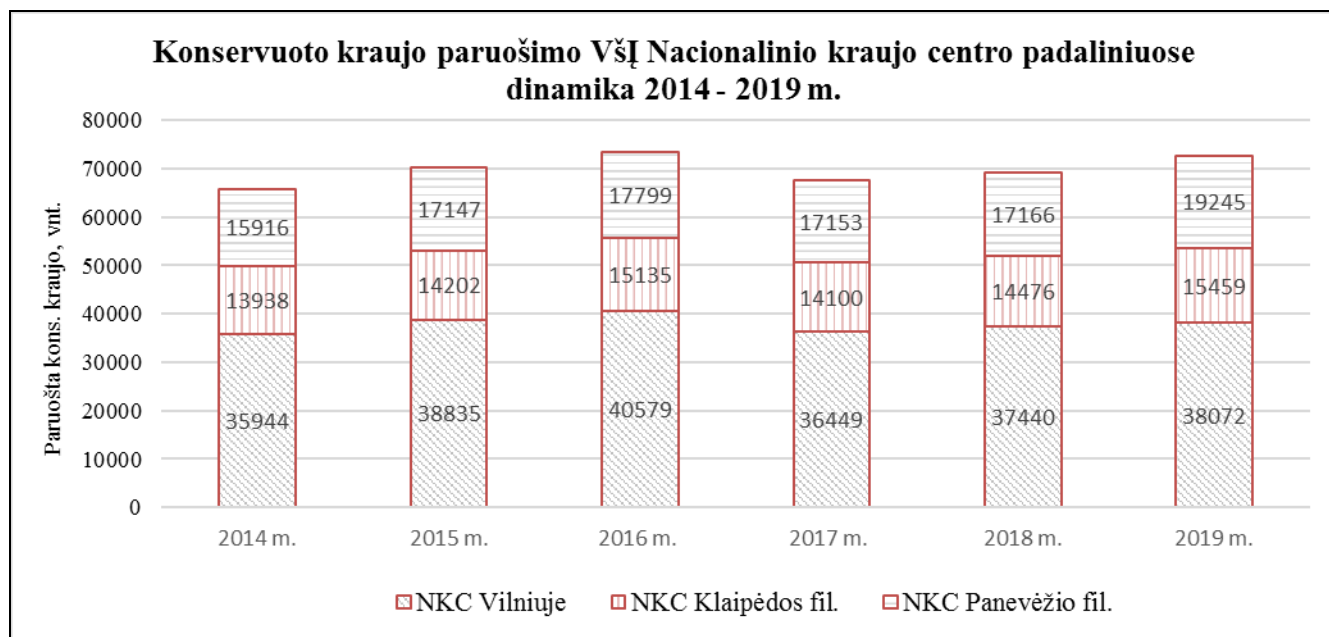
2019 metais VšĮ NKC paruošto konservuoto kraujo kiekis, lyginant su praėjusiais metais didėjo 5,3 proc., iš viso buvo paruošta 72 776 vnt. konservuoto kraujo (Duomenys apie VšĮ NKC paruošto konservuoto kraujo kiekį 2013 – 2019 metais teikiami 11 pav.).

11 paveikslas

Daugiau nei pusė (52,3 proc.) viso konservuoto kraujo buvo paruošta VŠĮ NKC Vilniaus padalinyje, VŠĮ NKC Klaipėdos ir Panevėžio filialuose buvo paruošta atitinkamai 21,2 proc. ir 26,5 proc. surinktų kraujo vienetų (konservuoto kraujo paruošimo VŠĮ NKC padaliniuose veikla 2014-2019 m. teikiama 12 pav.).

12 paveikslas

Donorų, kuriems nustatyti teigiami infekcijų žymenų tyrimų rezultatai, konservuotas kraujas ar iš konservuoto kraujo jau pagaminti kraujo komponentai nurašomi ir perduodami sunaikinimui.

Konservuoto kraujo ir iš jo pagamintų komponentų nurašymo priežastys yra teigiami infekcijų žymenų (hepatito B, hepatito C, ŽIV 1/2, sifilio) rezultatai, rasti imuniniai antieritrocitiniai antikūnai, hemolizė, look – back procedūros taikymas ir kita. VŠĮ NKC 2019 metais kaip absoliutus brokas nurašyta 1 vnt. konservuoto kraujo, visais kitais atvejais nurašyti iš konservuoto kraujo jau pagaminti kraujo komponentai (eritrocitai, plazma, trombocitai).

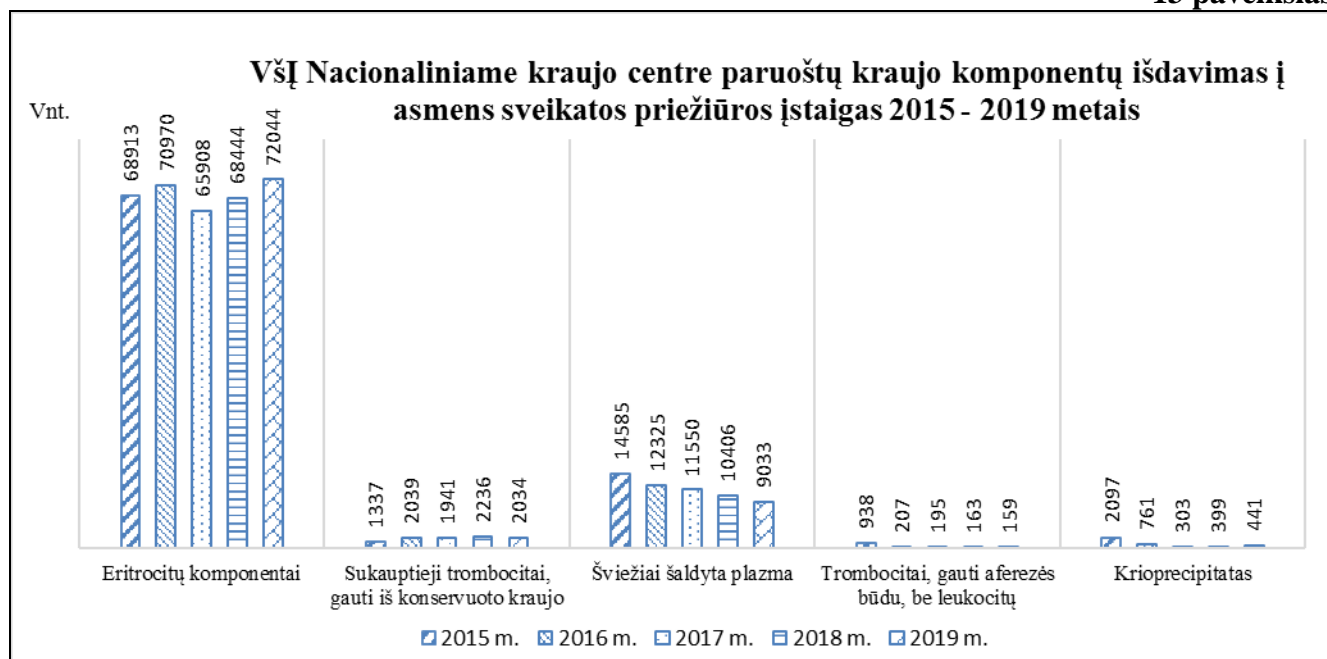
2019 metais VŠĮ NKC buvo ruošiami ir asmens sveikatos priežiūros įstaigoms išduodami šie kraujo komponentai: eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale, nuplauti eritrocitai, švitinti eritrocitų komponentai, sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų, švitinti trombocitų komponentai, šviežiai šaldyta plazma, šviežiai šaldyta plazma be leukocitų, krioprecipitatas, trombocitai gauti aferezės būdu be leukocitų pridėtiniame tirpale, sukauptieji trombocitai gauti iš konservuoto kraujo be leukocitų pridėtiniame tirpale. 2019 metais, lyginant su praėjusiais metais, didėjo eritrocitų be leukocitų pridėtiniame tirpale, krioprecipitato pagaminimas ir išdavimas. Duomenys apie kraujo komponentų ruošimą ir išdavimą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Kraujo komponentų paruošimas VšĮ Nacionaliniame kraujo centre ir išdavimas į asmens sveikatos priežiūros įstaigas 2018-2019 metais

Kraujo komponento pavadinimas	Pagaminta, vnt.			Išduota į ASPI, vnt.		
	2018 m.	2019 m.	Pokytis, proc.	2018 m.	2019 m.	Pokytis, proc.
Eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale	68 467	72 371	+5,7	68 334	71 936	+5,3
Nuplauti eritrocitai	8	13	+62,5	6	10	+66,7
Švitinti eritrocitų komponentai	104	98	-5,8	104	98	-5,8
Sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo	3 006	2 833	-5,6	2 199	1 996	-9,2
Trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų	173	166	-4,0	159	148	-6,9
Švitinti trombocitų komponentai	2	28	+13 kartų	2	28	+13 kartų
Šviežiai šaldyta plazma (kuriai taikomas karantinas)	62 569	66 087	+5,6	9 966	9 024	-9,5
Šviežiai šaldyta plazma be leukocitų	685	197	-71,2	440	9	-98,0
Krioprecipitatas	172	820	+3,8 kartų	399	441	+10,5
Trombocitai gauti aferezės būdu be leukocitų pridėtiniame tirpale	4	6	+50,0	4	6	+50,0
Sukauptieji trombocitai gauti iš konservuoto kraujo be leukocitų pridėtiniame tirpale	45	16	-64,4	35	15	-57,1

VšĮ NKC paruoštų ir į asmens sveikatos priežiūros įstaigas išduotų kraujo komponentų kiekių palyginimas 2015 – 2019 metais parodytas 13 paveiksle.

13 paveikslas

Siekiant įvykdyti asmens sveikatos priežiūros įstaigų skubius užsakymus, VšĮ NKC sudaromos įvairių kraujo komponentų atsargos. Neišdavus paruošto kraujo komponento iki jo galiojimo laiko pabaigos, jį tenka nurašyti. Komponentų nurašymų skaičius VšĮ NKC nuolat kontroliuojamas imant tik tuo metu reikiamų kraujo grupių donorų kraują. Nepaisant šių pastangų, visiškai išvengti komponentų nurašymų nepavyksta. Ypač sudėtinga numatyti ir suplanuoti kai kurių kraujo grupių komponentų poreikio gydymo įstaigose svyravimus, kaip pavyzdžiui retesnių kraujo grupių komponentų ar kraujo

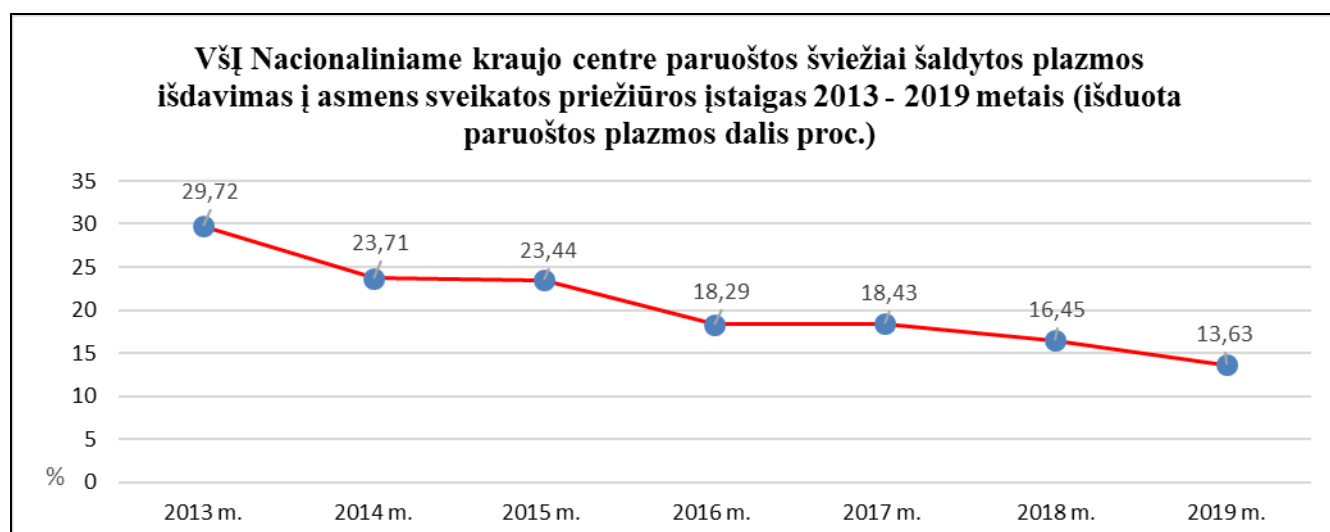
komponentų turinčių Kell antigeną. Kraujo komponentus nurašyti tenka ne tik dėl atsargų, sudaromų skubiems užsakymams vykdyti, nepilno panaudojimo, bet ir dėl kraujo komponentų poreikio planavimo ligoninėse ypatumų. Kraujo komponentų ruošimo planavimas kraujo centre ypač pagerėtų, jeigu gydymo įstaigų užsakymai būtų suplanuojami ir teikiami iš anksto, atsižvelgiant į kraujo komponento ruošimo proceso trukmę.

2019 metais VšĮ NKC eritrocitų komponentų (eritrocitų be leukocitų pridėtiniame tirpale, nuplautų eritrocitų, švitintų eritrocitų komponentų), nurašytų pasibaigus galiojimo laikui, kiekis beveik nepakito, lyginant su praėjusių metų duomenimis ir sudarė 0,14 proc. pagaminto kiekio (pasibaigus galiojimo laikui 2018 m. nurašyta 0,11 proc., 2017 m. - 0,41 proc., 2016 m. - 0,22 proc., 2015 m. – 0,24 proc. paruoštų eritrocitų komponentų).

Trombocitų (sukauptųjų trombocitų, gautų iš konservuoto kraujo; trombocitų, gautų aferezės būdu, be leukocitų) gamybos apimtys priklauso nuo VšĮ NKC įsipareigojimų asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir šių įstaigų faktinių užsakymų. Siekiant laiku įvykdyti asmens sveikatos priežiūros įstaigų užsakymus trombocitų komponentams, yra sudaromos pakankamos įvairių kraujo grupių kraujo komponentų atsargos. Šių atsargų kiekį ypač sudėtinga tiksliai suplanuoti, nes trombocitų komponentų galiojimo laikas yra santykinai trumpas (5 paros), o paruošimo procesas nuo kraujo paėmimo iki komponento paruošimo trunka pakankamai ilgai. Trombocitų ruošimo, atsargų sudarymo planavimo bei asmens sveikatos priežiūros įstaigų užsakymų koordinavimo priemonės, 2019 metais taikytos VšĮ NKC, buvo pakankamos, kad sukauptųjų trombocitų nurašymas pasibaigus galiojimo laikui išliktų ne didesnis kaip 30 proc. – 2019 metais pasibaigus galiojimo laikui nurašyta 23,8 proc. paruoštų sukauptųjų trombocitų vienetų, 2018 metais buvo nurašyta 22,8 proc., 2017 metais - 24,5 proc. paruoštų sukauptųjų trombocitų. Aferezės būdu gautų trombocitų nurašymai pasibaigus jų galiojimo laikui 2019 metais, lyginant su praėjusiais metais, padidėjo ir siekė 5,8 proc. (2018 metais pasibaigus galiojimo laikui nurašyta 2,26 proc. paruoštų trombocitų, gautų aferezės būdu, 2017 metais šie nurašymai sudarė 2,35 proc.).

Šviežiai šaldytos plazmos (įskaitant ir šviežiai šaldytą plazmą be leukocitų) perdavimas klinikiniam naudojimui į asmens sveikatos priežiūros įstaigas per pastarąjį dešimtmetį nuolat mažėjo. 2019 m. į gydymo įstaigas išduota 13,63 proc. paruoštos šviežiai šaldytos plazmos (2018 m. į gydymo įstaigas perduota 16,45 proc. paruošto šviežiai šaldytos plazmos kiekio, 2017 m. – 18,43 proc. (žiūr. 14 pav.).

14 paveikslas

VšĮ NKC paruošta šviežiai šaldyta plazma perduodama į VšĮ NKC Plazmos saugyklą ir laikoma iki to laiko, kol bus išduota į gydymo įstaigas arba realizuota, vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-78 „Dėl Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygų bei tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir LR sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl Plazmos panaudojimo ir kontrolės

2016–2020 metais strateginių krypčių aprašo patvirtinimo“. 2019 metais VšĮ NKC dėl pasibaigusio galiojimo laiko buvo nurašyta 95 vienetai šviežiai šaldytos plazmos (įskaitant ir šviežiai šaldytą plazmą be leukocitų), dėl kitų priežasčių buvo nurašyta 2537 vienetai šviežiai šaldytos plazmos. Kitos plazmos nurašymo priežastys: teigiami infekciniai žymenys, kokybės reikalavimų neatitikimas, per mažas tūris, hermetiškumo pažeidimas, „look back“ procedūros taikymas.

2019 metais VšĮ NKC neturint didesnių sutartinių įsipareigojimų aprūpinti asmens sveikatos priežiūros įstaigas šviežiai šaldyta plazma be leukocitų, šio kraujo komponento buvo ruošiama žymiai mažiau (gamybos apimtys sumažėjo beveik 3,5 karto).

VII SKYRIUS FARMACINĖ VEIKLA

VšĮ NKC vykdoma farmacinė veikla pagal turimą gamybos licenciją apima plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, ruošimą.

Pagrindinis VšĮ NKC tikslas vykdant farmacinę veiklą yra užtikrinti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo, Geros gamybos praktikos, Vaistų geros platinimo praktikos bei norminių teisės aktų, reglamentuojančių plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, ruošimą, reikalavimų vykdymą.

VšĮ NKC ruošiama plazma, naudojama kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti ir perduodama į Plazmos saugyklą saugojimui. Gydomo tikslams nepanaudota šviežiai šaldyta plazma, paruošta pagal geros gamybos praktikos reikalavimus užtikrinant jos kokybės atitikimą Europos farmakopėjos reikalavimams, saugoma iki tol, kol bus realizuota, vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-78 „Dėl Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygų bei tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir LR sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl Plazmos panaudojimo ir kontrolės 2016–2020 metais strateginių krypčių aprašo patvirtinimo“.

2019 metais VšĮ NKC ir filialų veiklos vietose gerinant plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, ruošimo procesus, buvo atnaujinta įranga, atliktas jau naudojamos šaldymo įrangos tinkamumo patvirtinimas pagal Geros gamybos praktikos reikalavimus. Plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams, ruošimo proceso atsakingi darbuotojai dalyvavo Geros gamybos praktikos/Geros praktikos mokymuose pagal patvirtintą vidinių-tęstinių mokymų programą.

Vidaus auditus atliekanti VšĮ NKC direktoriaus įsakymu sudaryta Vidaus medicininio audito grupė, pagal VšĮ NKC direktoriaus įsakymu patvirtintą Vidaus medicininį auditą 2019 m. planą auditavo šviežiai šaldytos plazmos siuntos formavimo ir transportavimo iš gamybos vietų į Plazmos saugyklą procesus bei saugojimo sąlygų užtikrinimą transportuojant plazmą. Auditų metu konstatuota audituojamųjų procesų atitikties geros gamybos praktikos reikalavimams.

Vaistų didmeninio platinimo veikloje buvo vykdomi nustatyti Geros vaistų platinimo praktikos kokybės vadybos sistemos reikalavimai, susiję su kokybės rizikos vertinimu, pakeitimų valdymu, kokybės vadybos sistemos dokumentų peržiūros/keitimo užtikrinimu, įrangos technine priežiūra. 2019 m. rugsėjo mėn. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba atliko planinį VšĮ NKC vaistų didmeninio platinimo veiklos patikrinimą dėl atitikties vaistinių preparatų geros platinimo praktikos reikalavimams. Šio patikrinimo pagrindu 2019-09-20 įstaigai buvo išduotas Vaistinių preparatų geros platinimo praktikos pažymėjimas Nr.LT/017H/2019.

VIII SKYRIUS KOKYBĖS KONTROLĖ

Kokybės užtikrinimas apima veiklas, kurios vykdomos siekiant užtikrinti kraujo ir jo komponentų numatomą paskirtą atitinkančią kokybę nuo kraujo surinkimo iki paskirstymo visose su kokybe susijusiose srityse, vadovaujantis kraujo donorystės įstaigų kokybės sistemos geros praktikos

standartų ir specifikacijų, o taip pat farmacinės geros gamybos praktikos kokybės sistemos, kiek tai yra susiję su plazmos ruošimu, reikalavimais.

Kraujo donorystės įstaigų kokybės sistema, nustatanti žmogaus kraujo ir kraujo komponentų surinkimo, ištyrimo, perdirdavimo, laikymo bei paskirstymo kokybės ir saugos geros praktikos standartus patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. V-1063 “Dėl kraujo donorystės įstaigų ir ligoninių kraujo bankų geros praktikos nuostatų patvirtinimo”.

Kraujo ir kraujo komponentų kokybės parametrai tikrinami vadovaujantis Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1186 “Dėl kraujo ir jo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimų aprašo patvirtinimo“, kokybės vadybos procesai kontroliuojami vadovaujantis Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. V-1063 “Dėl kraujo donorystės įstaigų ir ligoninių kraujo bankų geros praktikos nuostatų patvirtinimo”. Nustatytų kokybės standartų ir specifikacijų įgyvendinimui nuo 2018 m. vasario 15 d. taikomi Geros praktikos gairių, kurias parengė Europos Tarybos Europos vaistų ir sveikatos priežiūros direktoratas (EDQM) kartu su Europos Taryba (CoE) reikalavimai.

Kraujo ir kraujo komponentų kokybės apžvalga

Kraujo ir kraujo komponentų kokybės techninių parametrų monitoringo procesas aprašytas vidaus kokybės sistemos dokumentuose. Kokybės užtikrinimo skyrius organizuoja kraujo ir kraujo komponentų surinkimo ir gamybos kokybės kontrolę.

Dalis kraujo ir kraujo komponentų techninių kokybės parametrų tyrimų atliekama VšĮ NKC Kraujo laboratorinio ištyrimo skyriuje, kita dalis - išorės papildomų tyrimų laboratorijose rašytinių sutarčių pagrindu, vadovaujantis VšĮ NKC direktoriaus įsakymais patvirtintomis kraujo ir kraujo komponentų kokybės kontrolės instrukcijomis. Kaip medžiaga kraujo ir kraujo komponentų kokybės tyrimams naudojami kraujo/kraujo komponento vienetai arba vienetų maišelių vamzdelių segmentai.

Kokybės užtikrinimo skyriuje gauti tyrimų rezultatai registruojami ir analizuojami taikant statistinius metodus, sekamos tendencijos ir vertinama kraujo ir kraujo komponentų surinkimo ir gamybos procesų eiga.

Konservuotas kraujas

VšĮ NKC ir centro filialuose 2019 metais kraujas buvo surenkamas iš donorių naudojant kraujo maišų tipą viršus – apačia. Po surinkimo konservuotas kraujas buvo atvėsintas iki $+20^{\circ}\text{C}$ - $+24^{\circ}\text{C}$ specialia atvėsavimo įranga ir saugomas kontroliuojamose sąlygose iki 24 val.

2019 metais ištyrti konservuoto kraujo vienetai 100 % atitiko tūrio 450 ± 50 ml, neįskaitant antikoagulianto ir hemoglobino kiekio ne mažiau 45 g/vnt. reikalavimus, hemoglobino kiekio vidurkis buvo 62,38 g/vnt.

VšĮ NKC konservuotas kraujas naudojamas kaip žaliava kraujo komponentų gamybai, užtikrinant jo tinkamumą trombocitų ir šviežiai šaldytos plazmos gamybai ir saugomas tik iki 24 valandų, hemolizė saugojimo pabaigoje atitiko šio parametro kokybės reikalavimą $< 0,8$ % visuose tirtuose vienetuose.

Eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale

Eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale VšĮ NKC ruošiami iš konservuoto kraujo nuėmus trombocitų ir leukocitų sluoksnį ir “in-line” filtracijos metodu pašalinus didžiąją dalį leukocitų.

2019 metais tirtų eritrocitų be leukocitų pridėtiniame tirpale vienetų tūris buvo tinkamas hemoglobino ir hemolizės rodikliams užtikrinti. Hemoglobino buvo ne mažiau kaip 40 g./vnt., vidurkis 52,59 g/vnt., liekamųjų leukocitų mažiau kaip 1×10^6 /vnt., vidurkis $0,09 \times 10^6$ /vnt., hemolizė mažiau kaip 0,8 % ir atitiko techninių kokybės parametrų reikalavimus. Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp Centro ir filialų paruoštų vienetų kokybės parametrų nenustatyta.

Nuplauti eritrocitai

Nuplauti eritrocitai VšĮ NKC buvo gaminami tik pagal iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų gautus užsakymus, 3 kartus eritrocitus nuplaunant nuo plazmos + 4⁰ C 0,9 % natrio chlorido tirpalu. 2019 metais paruoštų nuplautų eritrocitų hemolizė gamybos proceso pabaigoje buvo mažesnė kaip 0,8 % eritrocitų masės, bendras baltymo kiekis buvo mažesnis kaip 0,5 g/vnt. ir atitiko šių parametru kokybės reikalavimus.

Šviežiai šaldyta plazma

Šviežiai šaldyta plazma VšĮ NKC ruošiama atskiriant plazmą iš konservuoto kraujo iki 24 valandų nuo kraujo paėmimo ir užšaldant greito užšaldymo įrenginyje žemesnėje nei -30⁰ C temperatūroje per vieną valandą. Tokiu būdu paruoštoje šviežiai šaldytoje plazmoje užtikrinamas ne mažesnis kaip 70 IU VIII faktoriaus kiekis 100 ml plazmos ir panašus kiekis kitų krešėjimo faktorių bei natūralių inhibitorių.

VšĮ NKC 2019 metais paruoštos šviežiai šaldytos plazmos VIII faktoriaus kiekio vidurkis (užšaldžius ir atšildžius) buvo ne mažiau kaip 70 IU VIII faktoriaus 100 ml plazmos tiriant kas 3 mėnesius 10 vienetų pirmą saugojimo mėnesį. Plazmos saugykloje saugotos šviežiai šaldytos plazmos 10 vienetų kaupiniuose VIII faktoriaus koncentracija buvo ne mažiau kaip 70 TV/100 ml VIII faktoriaus ir atitiko Europos Farmakopėjos straipsnio 01/2007:0853 „Žmogaus plazma frakcionavimui“ reikalavimą. Bendro baltymo kiekis šviežiai pagamintoje plazmoje buvo ne mažiau kaip 50 g/l., vidurkis 60,53 g/l. statistiškai reikšmingo skirtumo tarp tirtų Centro ir filialų šviežiai šaldytos plazmos vienetų kokybės rodiklių nenustatyta.

Krioprecipitatas

Komponentas gaminamas iš šviežiai šaldytos plazmos vieneto, po lėto šviežiai šaldytos plazmos atšildymo ir kieto centrifugavimo atskiriant plazmą be krioprecipitato į atskirą maišelį. Komponentas naudojamas fibrinogeno kiekybinio ir kokybinio deficito, VIII krešėjimo faktoriaus deficito ir kompleksinio krešėjimo faktorių deficito, esant DIK sindromui, gydymui, jame yra VIII krešėjimo faktoriaus, Wilebrando, XIII krešėjimo faktoriaus, fibrinogeno, fibronektino.

VšĮ NKC paruošto krioprecipitato fibrinogeno kiekis tiriant kiekvieną gamybos mėnesį svyravo nuo 231,2 iki 636 mg/vnt. ir atitiko ≥ 140 mg/vnt. parametro kokybės reikalavimą, VIII faktoriaus kiekio vidurkis tiriant 6 vienetų kaupinyje pirmą saugojimo mėnesį ir saugojimo pabaigoje buvo didesnis kaip 120 IU/vnt. ir atitiko ≥ 70 IU/vnt. parametro kokybės reikalavimą.

Trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų

Komponentas gaminamas iš donoro imamą kraują aferezės aparate sumaišant su citratu, o trombocitai aferezės aparatu koncentruojami plazmoje ir filtruojami. Komponentas ruošiamas tik turint gydymo įstaigos užsakymą.

VšĮ NKC 2019 metais ruoštų trombocitų, gautų aferezės būdu, be leukocitų tirtų pavyzdžių trombocitų skaičiaus vidurkis buvo $2,84 \times 10^{11}$, liekamųjų leukocitų vienetė mažiau kaip 1×10^6 , pH saugojimo laikotarpio pabaigoje daugiau kaip 6,4 ir atitiko kokybės reikalavimus.

Sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų

Sukauptieji trombocitai buvo ruošiami standartizuotu būdu, sukaupiant steriliu būdu keturis tos pačios grupės leukocitų ir trombocitų sluoksnius. 2019 metais VšĮ NKC tirtų vienetų trombocitų skaičiaus vidurkis buvo $3,30 \times 10^{11}$, liekamųjų leukocitų kiekis neviršijo maksimalaus leistino 1×10^6 vienetė, pH saugojimo laikotarpio pabaigoje buvo didesnis kaip 6,4 ir parametrai atitiko kokybės reikalavimus. Sukauptųjų trombocitų kokybės rodikliai Centre ir filialuose statistiškai reikšmingai nesiskyrė.

Bakteriologinė kraujo ir kraujo komponentų surinkimo ir gamybos proceso kontrolė

VšĮ NKC taikoma bakterinės kontaminacijos prevencija: kraujas imamas į kraujo maišų sistemas su papildomu maišeliu pirmų 20 ml kraujo surinkimui, eritrocitams, trombocitams taikoma leukofiltracija, šviežiai šaldytai plazmai transfuzijoms – leukofiltracija ir karantinavimas.

Donoro rankos odos apnuošimo metodas yra validuotas, slaugytojų atliekamo donoro rankos apnuošimo kokybė yra monitoruojama. 2019 metų monitoringo rezultatai patvirtino tinkamą slaugytojų darbo kokybę.

Kraujo komponentų mikrobiologiniai tyrimai atliekami kraujo komponentų saugojimo pabaigoje, tyrimams panaudojamas visas kraujo komponento vieneto maišelis, tyrimus atliekant pagal sutartį išorės papildomų laboratorijose.

Medicinių prekių vidinis išleidimas

Reagentai ir medicininės medžiagos, kurios turi lemiamos įtakos ruošiamų kraujo komponentų kokybei ir kurioms būtini serijos kokybės sertifikatai, išleidžiamos vidiniam naudojimui įvertinus išorinės pakuotės, ženklavimo ir kokybės sertifikato duomenų atitiktį. Vertinimą atlieka pagal kompetenciją sandėlininkas, Kokybės užtikrinimo skyriaus vedėjas ir Kraujo laboratorinio ištyrimo skyriaus vedėjas. Atitinkančios reikalavimus medžiagos ir reagentai ženklinami žalios spalvos lipnia etikete su “KK“ antspaudu.

2019 metais neatitiktį dėl prekių kokybės ir saugojimo reikalavimų pažeidimo nenustatyta.

Susekamumas ir pranešimai apie pavojingas nepageidaujamas reakcijas ir pavojingus nepageidaujamus reiškinius

2019 metais VšĮ NKC nebuvo gauta pranešimų apie pavojingas nepageidaujamas reakcijas recipientams ir nebuvo užfiksuota pavojingų nepageidaujamų reakcijų donorams ir pavojingų nepageidaujamų reiškinių.

VšĮ Nacionalinio kraujo centro klientų (asmens sveikatos priežiūros įstaigų, naudojančių kraujo komponentus ir preparatus) bei donorų apklausa ir jų pasitenkinimas VšĮ Nacionalinio kraujo centro teikiamomis paslaugomis

Siekiant pažinti donora ir atitinkamai planuoti donorių telkimo veiksmus regionuose, 2019 metais buvo atlikta donorių anoniminė apklausa, kurios metu VšĮ NKC (Vilniuje, Klaipėdoje ir Panevėžyje), o taip pat ir mobiliuose kraujo ėmimo punktuose kraujo davę asmenys atsakė į anketos klausimus.

Donorių apklausos anketą sudarė 17 klausimų, kurie sudaryti taip, kad gavus apibendrintus anketų duomenis, būtų galima tobulinti donorių aptarnavimą, atsižvelgiant į jų poreikius, išsakytą nuomonę. Iš viso gauta ir apdorota 268 donorių apklausos anketos. Apklausos rezultatai parodė, kad pagrindinis motyvas paskatines pirmą kartą duoti kraujo: pilietinė pareiga (31 proc.), socialinis atsakingumas atliepiančią skelbiamą informaciją apie kraujo trūkumą gydymo įstaigose (28 proc.). Nemaža dalis respondentų pažymėjo, kad pirmą kartą tapti donoriais juos paskatino šeimos nariai (18 proc.), pažįstami ar draugai (22 proc.), artimam žmogui įvykusi nelaimė (9 proc.), o kai kurie donoriai pažymėjo motyvą, susijusį su teigiamu donoriystės poveikiu donoro savijautai - gera savijauta po kraujo davimo (13 proc.). Didžioji dauguma respondentų (89 proc.) pažymėjo, kad aktyviai prisideda skatinant pažįstamus, artimuosius, draugus, kolegas ir kitus asmenis dovanoti kraują.

Iš donorių apklausos atsakymų matyti, kad dovanoti kraują žmonės yra labiau skatinami savo vidinių vertybių bei išaugusio sąmoningumo, o ne dėl finansinių lūkesčių ar dovanų - net 56 proc. apklausoje dalyvavusių respondentų pažymėjo, jog jiems nėra svarbi padėkos forma už kraujo donaciją. Kiti dalyvavę apklausoje donoriai pažymėjo, kad smagu gauti kino bilietą (25 proc.) ar smulkų suvenyrą su NKC logotipu prisiminimui (14 proc.).

Dauguma apklausoje dalyvavusių regiono žmonių pažymėjo, kad jau ne pirmą kartą duoda kraujo VšĮ NKC ir turi teigiamą nuomonę apie įstaigą – 95 proc. palankiai vertina kraujo centro

darbuotojų aptarnavimą. Tai parodo, kad donoriai yra patenkinti VšĮ NKC teikiamų paslaugų kokybe ir aptarnavimu.

Siekiant gauti grįžtamąjį ryšį iš VšĮ NKC klientų – asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kurioms VšĮ NKC teikia kraujo komponentus, 2019 metais buvo atlikta asmens sveikatos priežiūros įstaigų apklausa. Apklausos anketą sudarė klausimai apie kraujo komponentų tiekimo, planavimo ypatumus, taip pat asmens sveikatos priežiūros įstaigų buvo prašoma pateikti siūlymus dėl kraujo komponentų užsakymų priėmimo bei vykdymo organizavimo tobulinimo. Iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų gauta informacija VšĮ NKC yra labai svarbi identifikuojant kraujo komponentų tiekimo proceso tobulintinas sritis.

Išanalizavus ir apibendrinus asmens sveikatos priežiūros įstaigų pateiktų apklausos anketų duomenis konstatuota, kad įvykdytas vienas iš pagrindinių VšĮ NKC veiklos uždavinių – asmens sveikatos priežiūros įstaigos laiku aprūpinamos saugiais ir kokybiškais kraujo komponentais. Tinkamas kraujo komponentų tiekimas gydymo įstaigoms ypač svarbus, nes ketvirtadalis gydymo įstaigų nelaiko kraujo komponentų atsargų, reikalingus gydymui kraujo komponentus užsako tik esant poreikiui. Daugelio anketas atsientusių asmens sveikatos priežiūros įstaigų, dalyvavusių apklausoje (98 proc.), atstovai nurodė, kad VšĮ NKC išduodamų kraujo komponentų nomenklatūra tinkama patenkinti įstaigų poreikius. Iš gydymo įstaigų buvo gauta pasiūlymų, kaip tobulinti užsakymų priėmimą ir kraujo komponentų tiekimą, ligoninių atstovai akcentavo poreikį diegti veiksmingas patogenų inaktyvacijos technologijas, nustatyti galimybę grąžinti transfuzijai nepanaudotus kraujo komponentus.

Kokybės rizikos valdymas

Kokybės rizikos valdymas – tai dalis VšĮ NKC kokybės sistemos, kuri užtikrina, kad procesų eksploatacinių charakteristikų kokybės stebėsenai bei peržiūros sistemos būtų grindžiamos rizika susijusia su donorų ir pacientų apsauga.

2019 metais buvo inicijuoti 9 rizikos įvertinimai. Įvertinta rizika, susijusi su saugojimo mėginių panaudojimu atliekant papildomus infekcinių žymenų tyrimus. VšĮ NKC kvalifikuoti specialistai įvertino galimą riziką produkto kokybei, kylančią plazmos transportavimo iš VšĮ NKC Klaipėdos filialo į Plazmos saugyklą, plazmos priėmimo ir laikymo Plazmos saugykloje bei VšĮ NKC Klaipėdos filiale procesų metu, atliekant plazmos ruošimo, saugojimo, išdavimo procesus VšĮ NKC Klaipėdos filiale, kraujo donacijų ir kraujo mėginių surinkimo ir ženklinimo operacijas VšĮ NKC Panevėžio filiale. Taip pat atliktas klaidų atsiradimo rizikos, susijusios su kraujo patvirtinamųjų tyrimų rezultatu įvedimu į IS eProgesa neautomatizuotu būdu, vertinimas bei kraujo donorystės informacinės sistemos eProgesa atliktų funkcionalumo ir konfigūracijų pakeitimų rizikos įvertinimas. Įvertinta tēkmės citometro kvalifikavimo būklė rezultatų priimtumo bei patikimumo požiūriu.

Atlikus rizikos įvertinimą ir nustatius rizikas bei galimas jų priežastis, buvo numatytos ir įgyvendinamos tinkamos priemonės rizikai mažinti.

Įrangos tinkamumo patvirtinimas ir tyrimo metodų validavimas

Tinkamumo patvirtinimo ir validavimo principai yra taikomi kraujo surinkimui, komponentų paruošimui, ištyrimui, paskirstymui ir išdavimui vadovaujantis geros gamybos praktikos ir geros praktikos reikalavimais. VšĮ NKC šiuos veiksmus atlieka vadovaujantis procedūros aprašu PA14-NKC „Įrangos kvalifikavimas, procesų ir tyrimo metodų validavimas“.

Atsižvelgiant į VšĮ NKC finansines galimybes ir turimus išteklius bei personalo kvalifikaciją, kvalifikavimo paslaugas atlieka tinkamos kvalifikacijos sutartiniai paslaugų tiekėjai arba NKC validavimo darbo grupės.

Pagrindinis validavimo planas (PVP) 2019 – 2020 metams buvo parengtas vadovaujantis įstaigos įrangos, sistemų procesų kvalifikavimo bei validavimo statusu ir metų bėgyje buvo koreguotas papildant/atsisakant atskirų kvalifikavimo objektų, atsižvelgiant į skyrių poreikius ir įrangos gyvavimo ciklą.

2019 metais 38 objektams esantiems Centre ir filialuose buvo atliktas kvalifikavimas arba rekvalifikavimas. Pagrindiniai kvalifikavimo/objektai buvo susiję su šalčio grandinės reikalavimu

užtikrinimu: greito plazmos kontaktinio užšaldymo šaldikliai, plazmos saugojimo šaldikliai, nuolatinio plazmos saugojimo kamera ir laikino plazmos saugojimo puspriekabė, plazmos transportavimo konteineriai ir specializuoti konteineriai kraujo produktams transportuoti vykdant didmeninio vaistų platinimo veiklą.

2019 metais validuotas šviežiai šaldytos plazmos transportavimo iš Klaipėdos filialo į Plazmos saugyklą procesas. 2019 metų pabaigoje įsigijus ir kvalifikavus medicininę įrangą, kuri turi reikšmingą įtaką šviežiai šaldytos plazmos ruošimo, saugojimo ir išdavimo procesui, 2020 metais bus atliktas lygiagretusis validavimas šiam procesui Centre ir filialuose.

IX SKYRIUS AUDITAI IR IŠORINIAI TIKRINIMAI

Vidaus auditas yra vienas iš matavimo, analizės ir gerinimo procesų. Vidaus auditų tikslas – įvertinti VŠĮ NKC kokybės vadybos sistemos atitiktį Kraujo donorystės įstaigų kokybės sistemos, farmacinės veiklos geros gamybos praktikos, kokybės vadybos sistemos atitinkančios LST EN ISO 9001:2015 standartą reikalavimams ir pačios organizacijos nustatytiems kokybės vadybos sistemos reikalavimams bei savalaikiai išsiaiškinti sisteminės spręstinas problemas ir pateikti siūlymus nuolat gerinant kokybės vadybos sistemos rezultatyvumą.

Vidaus auditai atliekami vadovaujantis VŠĮ NKC direktoriaus įsakymu patvirtintu procedūros aprašu PA19-NKC Vidaus auditas. Vidaus auditus pagal VŠĮ NKC direktoriaus įsakymu patvirtintą Vidaus medicininių auditų planą (patvirtintas VŠĮ Nacionalinio kraujo centro direktoriaus 2019-01-31 d. įsakymu Nr. B-27, papildytas 2019-07-02 d. įsakymu B-194) atlieka VŠĮ NKC direktoriaus įsakymu sudaryta Vidaus medicininio audito grupė. Centre ir Panevėžio bei Klaipėdos filialuose buvo suplanuota atlikti 13 auditų, o taip pat buvo numatyta atlikti Išorės papildomų tyrimų laboratorijos VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos Mikrobiologinės laboratorijos pagal 2019-03-18 d. sutartį Nr. 8-59 atliekamų kraujo komponentų mikrobiologinio ištyrimo veiklos stebėsenos ir vertinimo auditą.

Vidaus auditai buvo planuojami atsižvelgiant į atitinkamų procesų kontrolės periodiškumą, per metus procesuose įgyvendintų pakeitimų, procese nustatytų neatitiktį kritiškumą, taip pat į ankstesnių auditų rezultatus.

2019 metais audituoti pagrindiniai produkto realizavimo ir palaikomieji procesai: Kraujo komponentų gamyba, saugojimas ir išdavimas, Šviežiai šaldytos plazmos panaudojimas, Donorų telkimas, Donorų atranka ir kraujo paėmimas, Kraujo paėmimo ir komponentų gamybos procesų kokybės kontrolės reikalavimų įgyvendinimas, Vadybos vertinamoji analizė, Vidaus auditas, Kompiuterinės ir programinės įrangos valdymas, Medicinos prietaisų ir įrangos valdymas ir įrangos kvalifikavimas.

Atliktas Išorės papildomų tyrimų laboratorijos – VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų mikrobiologinės laboratorijos pagal 2019-03-18 d. sutartį Nr. 8-59 atliekamus kraujo komponentų mikrobiologinio ištyrimo veiklos stebėsenos ir vertinimo auditas.

2019 metais atlikta 14 planinių auditų: 7 VŠĮ NKC filialuose, 7 Centre Vilniuje. Auditų metu nustatytos 5 neatitiktys, pateiktos rekomendacijos ir pasiūlymai procesų gerinimui.

- 2019 metais VŠĮ NKC buvo atlikti išorinių institucijų tikrinimai (inspektavimai, auditai):
- Kompanijos Bureau Veritas Certification Lietuva specialistai atliko VŠĮ Nacionalinio kraujo centro kokybės vadybos sistemos priežiūros auditą pagal tarptautinio standarto ISO 9001:2015 reikalavimus. Šio audito ataskaitoje konstatuojama atitiktis ISO 9001:2015 standarto reikalavimams;
 - VVKT įvykdė planinį patikrinimą dėl VŠĮ NKC vykdomos veiklos atitikties geros vaistų platinimo veiklos reikalavimams;
 - VVKT įvykdė planinį patikrinimą dėl VŠĮ NKC vykdomos veiklos atitikties geros gamybos praktikos reikalavimams;
 - UAB „Audito aspektai“ specialistai atliko VŠĮ NKC ir VŠĮ NKC Klaipėdos ir Panevėžio filialų 2018 metų finansinės veiklos auditą;
 - Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Vidaus audito skyriaus specialistai atliko VŠĮ NKC viešųjų pirkimų veiklos vidaus auditą.

X SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJA

VšĮ NKC direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir jos kontrolę centre. VšĮ NKC internetinėje svetainėje adresu www.kraujodonoryste.lt/ yra viešai prieinama ir skelbiama VšĮ NKC direktoriaus įsakymu patvirtinta Korupcijos prevencijos VšĮ Nacionaliniame kraujo centre programa ir šios programos įgyvendinimo priemonių planas, informacinis skelbimas dėl donoro kreipimosi į atsakingas institucijas, susidūrus su korupcinio pobūdžio veikla, taip pat VšĮ Nacionalinio kraujo centro direktoriaus kreipimasis.

2019 m. įgyvendinant Korupcijos prevencijos VšĮ Nacionaliniame kraujo centre programą ir šios programos įgyvendinimo priemonių planą, buvo parengta ir visiems VšĮ NKC darbuotojams pateikta mokymo medžiaga dėl korupcijos prevencijos, interesų konfliktų rizikos valdymo, elgesio reikalavimų, susidūrus su korupcinio pobūdžio veikomis VšĮ NKC, taip pat parengta ir išplatinta korupcijos prevencijos bei interesų konfliktų rizikos valdymo informacinė medžiaga (lankstinukai). 2019 m. buvo atliktas išsamus VšĮ NKC veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, priimti sprendimai dėl rizikų valdymo. Papildytas asmenų, privalančių deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Taip pat atlikti visi kiti Korupcijos prevencijos VšĮ Nacionaliniame kraujo centre programoje ir šios programos įgyvendinimo priemonių plane numatyti veiksmai.

VšĮ NKC įdiegta vidaus kontrolės priemonė viešųjų pirkimų srityje – prevencinė kontrolė. Už šios kontrolės vykdymą paskirtas atsakingas asmuo. Siekiant maksimaliai skaidrinti viešųjų pirkimų sritį, sudaryti sąlygas tiekėjams teikti pastabas ir pasiūlymus, užtikrinant maksimalią konkurenciją ir mažinant korupcijos pasireiškimo tikimybę, VšĮ NKC direktoriaus įsakymu numatytas išankstinis numatomų pirkti prekių ir paslaugų techninių specifikacijų paskelbimas CVP informacinėje sistemoje. VšĮ NKC buvo įdiegta veiksminga rinkos analizės priemonė, kurią įgyvendinant galima geriau pasirengti pirkimui, o taip pat gerinti viešųjų pirkimų planavimą bei kontrolę.

XI SKYRIUS VIEŠIEJI PIRKIMAI

Viešųjų pirkimų pagrindinis uždavinys – aprūpinti kraujo centrą donorystės, kraujo ruošimo ir kitų veiklų įgyvendinimui reikalingomis prekėmis, paslaugomis bei darbais, formuojant pirkimų planą ir kontroliuojant jo įgyvendinimą, o taip pat atliekant viešųjų pirkimų procedūras. Viešieji pirkimai vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, poįstatyminiais teisės aktais, vidaus teisės aktais, reglamentuojančiais viešuosius pirkimus – VšĮ NKC direktoriaus 2018-09-07 įsakymu Nr. B-320 patvirtintu procedūros aprašu “Pirkimų valdymas”, centro direktoriaus 2017-06-30 įsakymu Nr. B-285 patvirtintu „Viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu“.

Pirkimai vykdomi pagal VšĮ NKC direktoriaus įsakymu patvirtintus metinius prekių, paslaugų, darbų pirkimų planus bei atsižvelgiant į įstaigos finansines galimybes.

VšĮ NKC 2019 metais buvo atlikta 34 atviri (tarptautiniai ir supaprastinti atviri konkursai) viešojo pirkimo konkursai, kuriais buvo nupirkta reagentų donorų kraujui tirti, specializuotos šaldymo įrangos plazmai laikyti, kraujo maišų, mėgintuvėlių, o taip pat medicinos prietaisų, programinės bei kompiuterių tinklo įrangos techninės priežiūros bei patikros, kraujo ištyrimo paslaugų, o taip pat paslaugų, susijusių su neatlygintinos kraujo donorystės rėmimu.

Įgyvendinant Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo programą, 2019 metais buvo atlikta 11 atvirų (supaprastintų) konkursų. Buvo nupirkta reklamos viešajame transporte bei televizijoje, neatlygintinos kraujo donorystės viešinimo bei renginių organizavimo paslaugų, kuponų apsilankyti kino teatre bei dovanų kuponų, skirtų dalinti neatlygintiniams donorams. Lėšos skirtos Neatlygintinai kraujo donorystės propagavimo programai įgyvendinti buvo panaudotos ir paslaugoms bei prekėms pirkti mažos vertės pirkimo būdu – nupirkta keleivinių transporto priemonių nuomos, spaudos gamybos ir kitų paslaugų, taip pat suvenyrų donorams su donorystės simbolika (puodeliai, hematogenas, knygos, skėčiai) bei kitų prekių, skirtų donorų renginiams.

Vykdamas mažos vertės pirkimus VšĮ NKC 2019 metais buvo įsigyta įvairių prekių ir paslaugų už 605.108,51 Eur (su PVM). 2019 metais VšĮ NKC iš viso buvo inicijuota 505 paraiškos prekėms bei paslaugoms įsigyti, įvykdyta 99,6 proc. šių paraiškų

VšĮ NKC 2019 metais taip pat dalyvavo asmens sveikatos priežiūros įstaigų organizuojamuose viešojo pirkimo konkursuose dėl kraujo komponentų tiekimo ir tyrimų atlikimo – pateikti 37 pasiūlymai ligoninėms tiekti VšĮ NKC paruoštus kraujo komponentus.

XII SKYRIUS FINANSINĖ VEIKLA

Buhalterinė apskaita VšĮ NKC vedama vadovaujantis LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, LR buhalterinės apskaitos įstatymu bei kitų galiojančių teisės aktų reikalavimais. VšĮ NKC finansinė apskaita tvarkoma pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS). 2019 metais buvo parengti ir laiku pateikti finansinių ataskaitų rinkiniai, mėnesio pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijos, PSDF biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita, rengiami ir į Finansų ministerijos naudojamą viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS) teikiami metinis finansinių ataskaitų rinkinys, pajamų ir sąnaudų sąskaitų apyvartos mėnesio duomenys, derinamos apyvartos ir skolos su kiekviena asmens sveikatos priežiūros įstaiga ir kt., atlikta metinė viso turto ir įsipareigojimų inventorizacija.

2019 metais VšĮ NKC pagrindinės veiklos pajamos sudarė 12.220,941 tūkst. eurų, iš jų:

- finansavimo pajamos iš kitų šaltinių - 5.480,122 tūkst. eurų;

- pagrindinės veiklos kitos pajamos - 6.740,819 tūkst. eurų.

2019 metais VšĮ NKC kitos veiklos pajamos - 987,148 tūkst. eurų.

Finansavimo pajamas sudaro: panaudotos lėšos neatlygintinai donorystei propaguoti, gautos iš PSDF (823,542 tūkst. eurų); finansavimo sumos iš kitų šaltinių (panaudota parama pinigais, ilgalaikio turto gauto kaip parama nusidėvėjimas - 22,238 tūkst. eurų); panaudota parama prekėmis (16,261 tūkst. eurų); panaudotas konservuotas kraujas, gautas iš donorų (4.618,081 tūkst. eurų).

VšĮ NKC pagrindinės veiklos pajamų reikšmingą dalį (55 proc.) sudaro pajamos už gydymo įstaigoms pateiktus kraujo komponentus – 6.722,703 tūkst. eurų, pajamos už fiziniams ir juridiniams asmenims atliktas kraujo ištyrimo paslaugas – 18,116 tūkst. eurų. 2019 metais, lyginant su praėjusiais metais, pajamos už asmens sveikatos priežiūros įstaigoms pateiktus kraujo komponentus padidėjo 4,86 proc. Kitos veiklos pajamas sudarė pajamos už vaistų gamybai pateiktą kraujo plazmą.

2019 metais VšĮ NKC gavo paramos maisto produktais, kurie buvo skirti donarams: mineralinio vandens (UAB „Birštono mineraliniai vandenys ir Co“, vertė 5924,10 eurai), šokoladinių batonėlių (UAB „Orkla Foods Lietuva“, vertė 4222,55 eurai), hematogeno (UAB „EVD Baltija“, vertė 5194,80 eurai, UAB „Mečys“, vertė 981,56 eurai), ledų (UAB „Art Glacio“, vertė 126,96 eurai), maitinimo kuponų (MB „Kristinos tinklas“, vertė 50,0 eurų). 2019 metais VšĮ NKC gauta parama pinigais (sumos skirtos VšĮ NKC iš 2 proc.gyventojų pajamų mokesčio, pervesta iš Valstybinės mokesčių inspekcijos) sudarė 1393,71 eurus.

VšĮ NKC pagrindinės veiklos sąnaudos 2019 metais sudarė 12.542,858 tūkst. eurų.

VšĮ NKC 2019 metų apskaičiuotasis grynasis perviršis sudarė 460,189 tūkst. eurų.

VšĮ NKC 2019 metų veiklos sąnaudų struktūra parodyta 4 lentelėje.

4 lentelė. VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2019 metų veiklos rezultatų ataskaitos duomenys

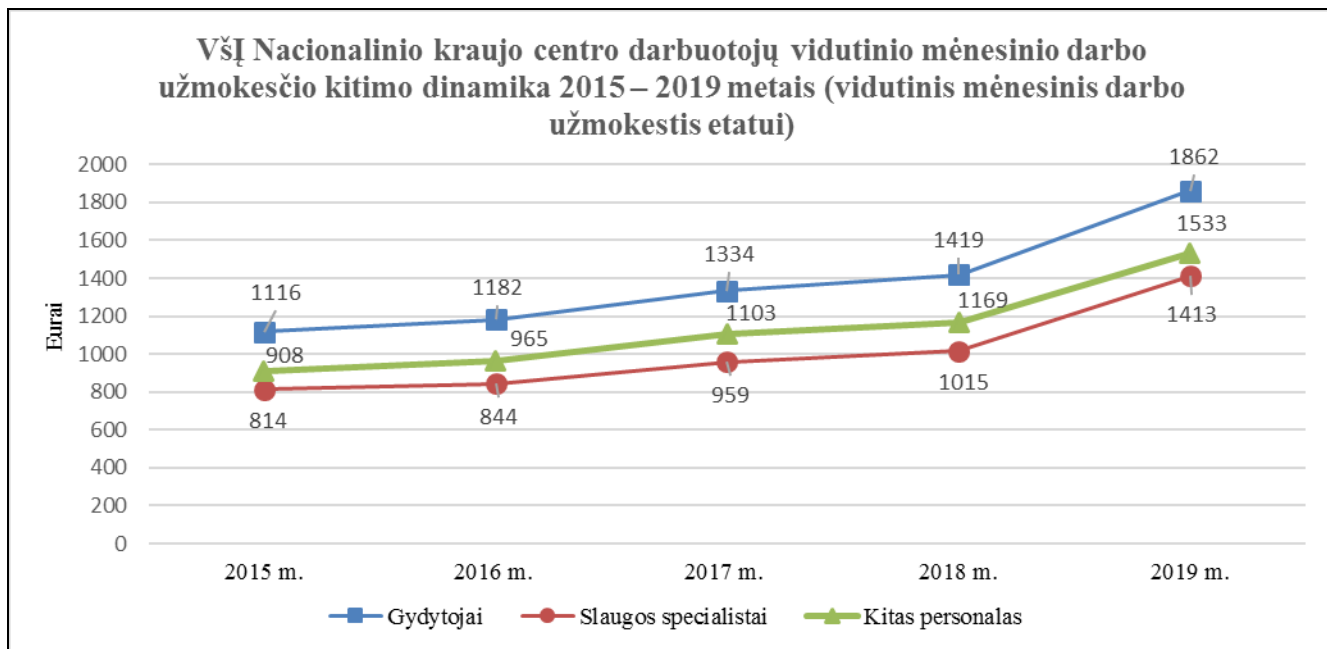
Eil. Nr.	Pavadinimas	Suma, tūkst. eurų
1.	Pagrindinės veiklos pajamos	12.220,941
2.	Pagrindinės veiklos sąnaudos iš viso, iš jų:	-12.542,858
2.1.	Darbuotojų darbo užmokestis ir socialinis draudimas	-4.106,803
2.2.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)	-181,760
2.3.	Komunalinės paslaugos ir ryšiai	-158,684
2.4.	Komandiruotės	-13,717
2.5.	Transportas	-59,866
2.6.	Kvalifikacijos kėlimas	-20,370
2.7.	Paprastasis remontas ir eksploatacija	-23,675
2.8.	Nuvertėjimas ir nurašyta sumų	-5,694
2.9.	Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	-6.692,767
2.10.	Nuoma	-183,147
2.11.	Kitos paslaugos	-185,911
2.12.	Kita (neatlygintinai kraujo donorystei propaguoti skirtos lėšos, parama ir kt.)	-910,464
3.	Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas	-321,917
4.	Kitos veiklos rezultatas	773,911
4.1.	Kitos veiklos pajamos	987,148
4.2.	Kitos veiklos sąnaudos	-213,237
5.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas	8,195
6.	Grynasis perviršis ar deficitas (+/-)	460,189

VšĮ NKC sąnaudos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui sudarė 32,7 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų. 2019 metais, lyginant su praėjusiais metais, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos padidėjo 12 proc. Optimizuojant užimtų etatų skaičių (2017 m. VšĮ NKC buvo 213,25 užimtų etatų, o 2018 m. – 201,25 užimtas etatas), 2019 metais buvo pasiektas darbo užmokesčio didėjimas. Įvertinant 2019 metais įgyvendintus darbo užmokesčio apmokestinimo pakeitimus (bruto darbo užmokestį perskaičiuojant jį padidinus 1,289 karto), realus vidutinis mėnesinis darbo užmokestis didėjo visose darbuotojų profesinėse grupėse. Ženkliu, 8 proc., padidėjo slaugos specialistų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis etatui (žiūr. 5 lentelę). Pastaruosius penkerius metus VšĮ NKC darbuotojų darbo užmokestis buvo nuolat didinamas (žiūr. 15 pav.).

5 lentelė. Duomenys apie VšĮ Nacionalinio kraujo centro darbuotojų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį 2017 – 2019 metais

Eil. Nr.	Profesijos pavadinimas	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis etatui, eurais			Pokytis 2019 m. lyginant su 2018 m.*, proc.
		2017 metai	2018 metai	2019 metai	
1.	Gydytojai	1 334,0	1419,0	1862,0	+1,8
2.	Slaugos specialistai	959,0	1015,0	1413,0	+8,0
3.	Kitas personalas	1 103,0	1169,0	1533,0	+1,7

* - pokytis apskaičiuotas įvertinant 2019 m. bruto darbo užmokesčio perskaičiavimą jį padidinant 1,289 karto.

VŠĮ NKC 2019 metais įvedė į eksploataciją ilgalaikio turto už 98,201 tūkst. eurų, iš jų:

- materialaus turto - už 98,001 tūkst. eurų;
- nematerialaus turto - už 0,20 tūkst. eurų.

Perleisto ilgalaikio turto nebuvo.

VŠĮ NKC dalininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. 2019 metais jokių dalininko įnašų į VŠĮ NKC biudžetą nebuvo, taip pat nebuvo ir išlaidų išmokoms su viešosios įstaigos dalininku susijusiems asmenims.

VŠĮ NKC yra patariamasis organas – Stebėtojų taryba, kitų kolegialių organų viešojoje įstaigoje Nacionalinis kraujo centras nėra. 2019 metais nebuvo jokių išlaidų kolegialių organų narių darbo užmokesčiui bei kitoms kolegialių organų narių išmokoms. VŠĮ NKC Stebėtojų tarybos nariams taip pat nebuvo jokių išlaidų.

Vykdam sutarties su VŠĮ NKC įsipareigojimus, 2019 metais Vilniaus teritorinė ligonių kasa Neatlygintinos kraujo donorystės propogavimo programos įgyvendinimui VŠĮ NKC numatė skirti 816 tūkst. eurų. Neatlygintinos kraujo donorystės skatinimo priemonėms bei paslaugoms įsigyti VŠĮ NKC 2019 metais buvo panaudota 823,542 tūkst. eurų. 2019 metais VŠĮ NKC buvo plėtojama neatlygintinos donorystės veikla, todėl išlaidų kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų kompensacijoms nebuvo.

XIII SKYRIUS VŠĮ NACIONALINIAM KRAUJO CENTRUI NUSTATYTŲ 2019 METŲ VEIKLOS SIEKTINŲ UŽDUOČIŲ ĮVYKDYMO ATASKAITA

VŠĮ NKC veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2019 metais siektinos reikšmės buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. V-731 “Dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2019 metų siektinų reikšmių patvirtinimo”. VŠĮ NKC priskirtas respublikos lygmens Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešosioms įstaigoms

Duomenys apie 2019 m. VŠĮ NKC nustatytų veiklos rezultatų įvykdymą apibendrinti 6 lentelėje.

6 lentelė. Duomenys apie 2019 m. VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui nustatytų veiklos siektinų užduočių įvykdymą

Eil. Nr.	Veiklos rezultatų vertinimo rodikliai (toliau – rodiklis)	Siektina reikšmė 2019 m.	Siektinos reikšmės įvykdymas 2019 m.	Pastabos
1	2	3	4	5
I. Veiklos finansinių rezultatų vertinimo rodikliai:				
1.	Įstaigos praėjusių metų veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytas pajamų ir sąnaudų skirtumas (grynasis perviršis ar deficitas)	Būti nenuostolingai	<u>Ivykdyta:</u> 2019 metų apskaičiuotas grynasis perviršis yra 460,19 tūkst. eurų.	VšĮ NKC 2019 m. pajamos iš viso: 13 216,42 tūkst. eurų; VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2019 m. sąnaudos iš viso: 12 756,23 tūkst. eurų (13 216,42 - 12 756,23 = 460,19)
2.	Įstaigos sąnaudų darbo užmokesčiui dalis	Valstybės institucijoms skyrus papildomų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti ir rekomendavus jas nukreipti sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčiui didinti, ne mažiau kaip 85 proc. nurodytų lėšų panaudojamos darbo užmokesčiui didinti	VšĮ NKC <u>negauna</u> Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti, taip pat <u>negauna</u> papildomų lėšų sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčiui didinti	VšĮ NKC pagrindinės veiklos pajamas sudaro lėšos už asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – ASPĮ) parduotus kraujo komponentus, kurias ASPĮ išigyja skelbdamos kraujo komponentų viešojo pirkimo konkursus ir su konkursą laimėjusia kraujo donorystės įstaiga sudarydamos kraujo komponentų pirkimo – pardavimo sutartis. VšĮ NKC pagal sutartį su Vilniaus teritorine ligonių kasa gauna tik tikslines lėšas kraujo donorų kompensacijoms bei neatlygintinai kraujo donorystei propaguoti. VšĮ NKC lėšų kraujo donorystės veiklos organizavimui ir vykdymui, darbuotojų darbo užmokesčiui bei tikslinių lėšų sveikatos priežiūros specialistų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, darbo užmokesčiui kelti niekada nėra gavęs, jų negavo ir 2019 metais.
3.	Įstaigos sąnaudų valdymo išlaidoms dalis	Įstaigos sąnaudų valdymo išlaidoms dalis ne daugiau kaip 1,72 proc.	<u>Ivykdyta:</u> VšĮ NKC sąnaudų valdymo išlaidoms dalis 2019 metais sudarė 1,62 proc. nuo pagrindinės ir kitos veiklos sąnaudų	VšĮ NKC valdymo darbuotojų per 2019 metus patirtų išlaidų suma: 206,29 tūkst. eurų; VšĮ NKC 2019 metų pagrindinės veiklos sąnaudos: 12 542,86 tūkst. eurų; kitos veiklos sąnaudos: 213,24 tūkst. eurų
4.	Įstaigos finansinių įsipareigojimų dalis nuo metinio įstaigos biudžeto	Įsipareigojimų koeficientas ne didesnis kaip 0,10	<u>Ivykdyta:</u> VšĮ NKC apskaičiuotas įsipareigojimų koeficientas yra 0,022	VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2019 metų įsipareigojimai: 281,27 tūkst. eurų VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2019 metų sąnaudos: 12 756,23 tūkst. eurų

II. Veiklos rezultatų vertinimo rodikliai:				
1.	Įstaigoje taikomos kovos su korupcija priemonės, numatytos sveikatos apsaugos ministro tvirtinamoje Sveikatos priežiūros srities korupcijos prevencijos programoje	Suteiktas Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardas	<u>Ivykdyta</u>	VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardas suteiktas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V-362 „Dėl Skaidrių asmens sveikatos priežiūros įstaigų sąrašo patvirtinimo“
III. Papildomi veiklos rezultatų vertinimo rodikliai:				
1.	Absoliutaus likvidumo rodiklis	Nuo 0,5 iki 1	VšĮ NKC 2019 metų absoliutaus likvidumo rodiklis yra 4,08	VšĮ NKC trumpalaikių investicijų vertė 2019 metais: 0,0 eurų; VšĮ NKC pinigų ir pinigų ekvivalentų vertė 2019 metais: 1 147 034,56 eurų; VšĮ NKC trumpalaikių išipareigojimų vertė 2019 metais: 281 268,20 eurų.
2.	Konsoliduotų viešųjų pirkimų skaičius	Ne mažiau kaip 2	<u>Ivykdyta:</u> VšĮ NKC 2019 metais vykdė 2 konsoliduotus viešuosius pirkimus	1. VšĮ NKC, pagal VšĮ Nacionalinio kraujo centro, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikos ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikos 2019 m. spalio 3 d. pasirašytą Jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį Nr. 8-214 / SUT -19-2232, 2019 metais vykdė lauko reklamos paslaugų viešąjį pirkimą, įvykdžius šį pirkimą, sudarytos 2 paslaugų teikimo sutartys (3 lapai pridedami). 2. VšĮ NKC 2019 m. rugsėjo 2 d. raštu Nr. 7-366 „Dėl konsoliduoto vaistinių preparatų pirkimo“ (pridedama, 1 lapas) įgaliojo VšĮ Respublikinę Vilniaus psichiatrijos ligoninę atlikti konsoliduotą vaistinių preparatų pirkimą. VšĮ Respublikinė Vilniaus psichiatrijos ligoninė 2019 m. rugsėjo 3 d. raštu Nr. K2-410 „Dėl konsoliduoto vaistinių preparatų pirkimo“ (pridedama, 1 lapas) informavo VšĮ CPO apie ketinimą vykdyti konsoliduotą vaistinių preparatų pirkimą per VšĮ Centrinės perkančiosios organizacijos (CPO LT) elektroninį katalogą. Įvykdžius šį pirkimą, VšĮ NKC sudarė 5 vaistinių preparatų pirkimo sutartis (pridedama, 5 lapai).
3.	Vaistų, kurie įsigyti per VšĮ Centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – VšĮ CPO LT) elektroninį katalogą, vertės dalis nuo	Ne mažiau kaip 80 proc.	<u>Ivykdyta:</u> 100,0 %	VšĮ NKC 2019 metais dėl vaistų pirkimo vykdė viešojo pirkimo procedūras ir sudarė sutarčių, kurių bendra vertė yra 680,10 eurų. Visi VšĮ NKC reikiami vaistai 2019 metais įsigyti per VšĮ Centrinės perkančiosios organizacijos (VšĮ CPO LT) elektroninį katalogą.

bendros vaistų, kuriuos galima įsigyti per VŠĮ CPO LT elektroninį katalogą, vertės			
--	--	--	--

XIV SKYRIUS IŠVADOS

Įvertinus VŠĮ Nacionalinio kraujo centro 2019 metų veiklą ir apibendrinant veiklos rezultatus, galima daryti šias išvadas:

1. Įvykdytas vienas pagrindinių VŠĮ Nacionalinio kraujo centro veiklos uždavinių – laiku aprūpinti šalies asmens sveikatos priežiūros įstaigas krauju ir jo komponentais. Užtikrinta stabili VŠĮ NKC veikla.

2. Užtikrinta stabili VŠĮ NKC finansinė situacija. VŠĮ NKC 2019 m. gruodžio 31 d. neturėjo uždelstų finansinių įsiskolinimų. VŠĮ NKC 2019 metų apskaičiuotasis grynasis perviršis yra 460,19 tūkst. eurų.

3. VŠĮ NKC 2019 metais iš viso atlikta 72 865 konservuoto kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijos. VŠĮ NKC įgyvendina neatlygintą kraujo donorystę ir gydymo įstaigas aprūpina kraujo komponentais, paruoštais iš neatlygintai paaukoto kraujo.

4. VŠĮ NKC įdiegta ir veikia kokybės vadybos sistema, atitinkanti tarptautinio standarto ISO 9001:2015 / LST EN ISO 9001:2015 reikalavimus.

5. VŠĮ NKC užtikrinta veikla, atitinkanti kraujo donorystės įstaigų Geros praktikos ir Geros gamybos praktikos principus.

XV SKYRIUS VŠĮ NACIONALINIO KRAUJO CENTRO 2020 METŲ PLANUOJAMOS VEIKLOS UŽDUOTYS

Siekiant gydymo įstaigas pilnai aprūpinti kraujo komponentais, 2020 metais numatoma į gydymo įstaigas išduoti:

- 68 000 – 69 000 vienetų eritrocitų komponentų;
- 9 000 – 9 500 vienetų šviežiai šaldytos plazmos;
- 1 900 – 2 000 vienetų sukauptųjų trombocitų.

Prognozuojamas kraujo komponentų išdavimų kiekis vertinamas pagal VŠĮ NKC turimas sutartis su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis bei praėjusio laikotarpio vidutinį kraujo komponentų išdavimų kiekį.

Numatomam išduoti eritrocitų komponentų kiekiui paruošti planuojama paimti 70 000 – 71 000 kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijų.

VŠĮ NKC 2020 metų planuojamos pagrindinės veiklos pajamos - ne mažiau 6,0 mln. eurų.